

MINISTARSTVO OBRANE

3193

Na temelju članka 9. stavka 3. podstavka 1. i stavka 4. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske («Narodne novine», br. 73/13), na prijedlog načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske, donosim

PRAVILNIK O VJEŽBOVNIM POSTUPCIMA U ORUŽANIM SNAGAMA REPUBLIKE HRVATSKE

I. TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Pravilnikom propisuju se vježbovni postupci pojedinaca i raspoređi postrojba (desetine, voda, satnije/bitnice i bojne) jedinstveno za Oružane snage Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu Oružane snage).

Postrojbe grana, rodova i služba koje nisu obuhvaćene ovim Pravilnikom izvode vježbovne postupke prema njegovim odredbama, prilagođene stvarnim okolnostima, opremi i naoružanju.

Članak 2.

Vježbovne postupke izvode pojedinci i postrojbe.

Postrojbe jačine desetine i voda izvode vježbovne postupke u propisanim strojevima, a satnije/bitnice i bojne te njima istovjetne u poredcima.

Stroj, odnosno poredak (u daljnjem tekstu stroj/poredak) su raspoređi u kojima su vojne osobe, vozila i tehnička sredstva u postrojbama i postrojbe u višoj postrojbi, postrojene po čelu i dubini, na određenim odmacima i razmacima.

Strojevi mogu biti: jednovrsni, dvovrsni, kolona po jedan, kolona po dva, kolona po četiri (tri), kolona desetine (voda), dvojna kolona, crta dvojnih kolona desetine, crta kolone desetine, vrsta i kolona desetine (voda).

Poredci mogu biti: dvovrsni, crta vodnih kolona, crta satnijskih kolona, crta bojnih kolona, kolona po dva, kolona po četiri (tri), vrsta i kolona.

Navedeni strojevi/poredci su zborni.

Kolona po jedan, kolona po dva, kolona po četiri (tri), kolona desetine (voda) i kolona u kretanju pokretni su strojevi/poredci.

Zapovjednik postrojbe određuje u koji će se zborni stroj/poredak postrojiti postrojba.

U svim strojevima/poredcima pojedinci i postrojbe ravnaju se po čelu i dubini prema desnokrilnome, iznimno ljevokrilnome te jedan iza drugoga u zatiljak.

Članak 3.

Stroj/poredak ima: čelo, krilo, bok i sredinu.

Čelo je strana stroja/poretka u koju su okrenute postrojene osobe i vozila.

Krilo je desna ili lijeva trećina stroja/poretka. Pri okretu čelom nazad nazivi se krila mijenjaju. Dio između krila je sredina stroja/poretka.

Bok je bočna strana stroja/poretka postrojbe. Njegova se dubina računa od krilne vojne osobe prve vrste do krilne vojne osobe

zadnje vrste. Okretom stroja/poretka čelom nazad mijenjaju se nazivi bokova.

Sredina je dio između krila.

Članak 4.

Red čine osobe koje stoje u stroju/poretku jedna drugoj u zatiljak. Ako za osobom iz jedne vrste ne stoji druga osoba, takav red je nepotpun. Redovi se popunjavaju nizom, a zadnji su red i vrsta uvijek potpuni.

Članak 5.

Usmjernik je osoba ili postrojba koja pri kretanju održava određeni smjer. Prema njoj prilagođuju kretanje ostale vojne osobe i postrojbe tijekom postrojavanja, prestrojavanja i u kretanju.

Članak 6.

Odmak između osoba mjeri se od lakta jedne do lakta druge osobe, a odmak između postrojba mjeri se od ljevokrilne osobe desne do desnokrilne osobe lijeve postrojbe, odnosno od desnokrilne osobe lijeve do ljevokrilne osobe desne postrojbe.

Članak 7.

Razmak između osoba mjeri se od pete jedne do vrha prstiju druge osobe, a između postrojba razmak se mjeri od zadnje vrste jedne do prve vrste sljedeće postrojbe.

Članak 8.

Zapovijedi za vježbovne postupke daju se glasom, znacima i sredstvima veze.

Zapovijedi glasom daju se uvijek kada je moguće, kako bi ih čuli i razumjeli svi izvršitelji. One moraju biti jasne, glasne i potpune.

Zapovijed ima pripremni i izvršni dio.

Pripremnim se dijelom određuje što se mora izvršiti, a izvršnim se određuje trenutak izvršenja.

Pripremnim se dio izgovara malo razvučeno kako bi se vojne osobe pripremile, a izvršni dio odsječno da bi sve osobe istodobno i složno izvršile postupak.

Kod svih se zapovijedi pri postrojavanju imenuje postrojba, na primjer: **Bojna, u crtu satnijskih kolona – ZBOR!**

Članak 9.

Ako zapovjedeni postupak nije pravilno i dobro izveden, zapovjednik zapovijeda: **PONOVI!**

Na tu se zapovijed zauzima prethodni stav.

Nakon svake zapovijedi **PONOVI!** zapovjednik mora objasniti razlog zbog kojega se postupak ponavlja.

Članak 10.

Zapovjednik postrojbe prije postrojavanja određuje mjesto, vrijeme, vrstu postrojavanja, odjeću, opremu, naoružanje te tehnička i druga sredstva.

II. VJEŽBOVNI POSTUPCI

1. STAVOVI BEZ ORUŽJA

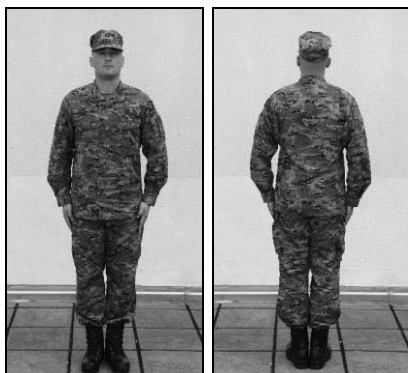
Članak 11.

Osnovni stav (Slika 1.) zauzima se na zapovijed: **POZOR!**

Vojna osoba u osnovnome stavu stoji uspravno i neprisiljeno, pete se dodiruju, vrhovi stopala razmaknuti su za širinu stopala.

Težina tijela počiva podjednako na stopalima obiju nogu. Kolljena su prirodno ispružena.

Gornji je dio tijela uspravan, prsa su prirodno izbočena. Rame-na su u istoj visini i u prirodnu položaju. Ruke su prirodno ispružene uz tijelo i blago savijene u laktovima, dodiruju bedra, prsti su ispruženi i skupljeni, a srednji je prislomjen na šav hlača. Glava je prirodno uzdignuta, a pogled usmjeren naprijed u visini očiju.

Slika 1. Osnovni stav

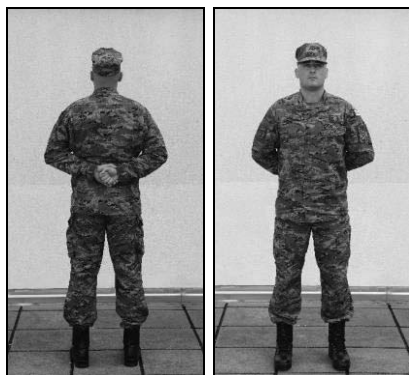
Članak 12.

Stav **na mjestu odmor** (Slika 2.) zauzima se na zapovijed: **Na mjestu – ODMOR!**

Stav se zauzima iz osnovnoga stava.

Vojna osoba na zapovijed **Na mjestu – ODMOR!** pomiče lijevu nogu ulijevo u širinu ramena, a istodobno stavlja ruke na leđa u visini opasača, odnosno u visini remena za hlače kada se opasač ne nosi. Lijevom rukom obuhvaća se zapešće desne ruke, prsti desne ruke skupljeni su u šaku, a šaka je usmjerena prema van.

Težina tijela ravnomjerno je raspoređena.

Slika 2. Stav na mjestu odmor

Članak 13.

Otpust se daje na mjestu i u kretanju. Na mjestu se otpust daje zapovijeđu **OTPUST!** Na ovu zapovijed vojna osoba, ako je bila u osnovnom stavu, pozdravlja zapovjednika rukom i odlazi, a ako je bila u stavu na mjestu odmor, prije odlaska zauzima osnovni stav, pozdravlja zapovjednika rukom i odlazi.

U kretanju se otpust daje zapovijeđu **Ot – PUST!** Pripremni se dio zapovijedi daje pod lijevom, a izvršni pod desnom nogom. Zatim se iskorači još jedan korak lijevom nogom, hitro se privuče

desna noga do lijeve, okreće se prema osobi koja je zapovijed dala i pozdravlja rukom te odlazi nakon što ona otpozdravi.

2. STAVOVI S ORUŽJEM

Članak 14.

Osnovni stav s oružjem isti je kao i bez oružja, a oružje može biti u stavovima: **k nozi** i **o desno rame**.

Na zapovijed **Na mjestu – ODMOR!** i **OTPUST!** postupa se kao i bez oružja, s tim da se nakon zapovijedi **OTPUST!** ne pozdravlja rukom.

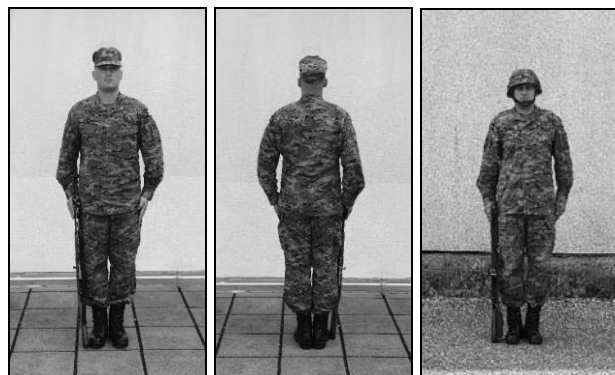
Članak 15.

Stavovi s oružjem jesu: **k nozi**, **o desno rame**, **na prsa**, **na leđa**, **na nožice**, **iskazivanje počasti** (Pozdrav), **graničarski** i **za pregled oružja**.

Stav **k nozi** osnovni je stav za oružje s kompaktnim kundakom. Za pušku VHS i oružje s preklopnim kundakom taj se stav ne koristi. Osnovni stav za pušku VHS i oružje s preklopnim kundakom jest **o desno rame**.

Članak 16.

Stav **k nozi** s puškom (Slika 3.) zauzima se tako da se prirodno ispruženom rukom puška drži ispod gornjeg ciljnika, prislomjena uz desnu nogu, s kundakom na zemlji. Prednji je dio kundaka izravan s vrhovima stopala. Palac desne ruke obuhvaća pušku i remen s unutarnje strane, a ostali su prsti sastavljeni i malo svinuti oko vanjske strane puške.

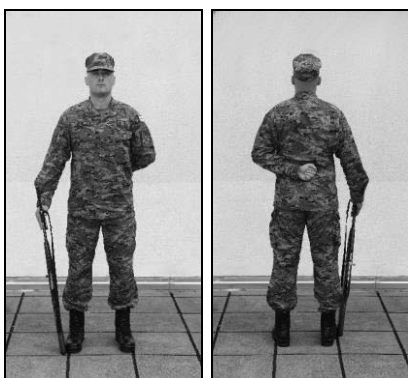

Slika 3. Stav k nozi s puškom s kompaktnim kundakom i puškostrojnicom

S puškostrojnicom se stav **k nozi** zauzima na isti način kao i s puškom s kompaktnim kundakom, samo što se puškostrojnica desnom rukom drži u visini utvrđivača nožica za cijev ispod prednjeg ciljnika prstima preko cijevi uz nožice s kundakom naslonjenim na zemlju (Slika 3.).

Kod stava **k nozi** svi su ostali dijelovi tijela kao i u **osnovnome stavu** bez oružja.

Kada se zapovijedi: **Na mjestu – ODMOR!**, a puška (puškostroj-nica) je **k nozi**, izvode se isti pokreti kao i bez puške, s tim da se puška, ne pomičući kundak s tla, odmiče udesno od tijela do kuta od 30-ak stupnjeva te se i dalje pridržava desnom rukom. Lijeva se ruka istodobno postavlja na leđa na način da se palac s gornje strane zatakne za opasač (kod nošenja odore bez opasača lijeva ruka se drži u visini remena za hlače), a ruka se dlanom okrenutim od tijela opusti (Slika 4.).

Slika 4. Stav na mjestu odmor s oružjem s kompaktnim kundakom

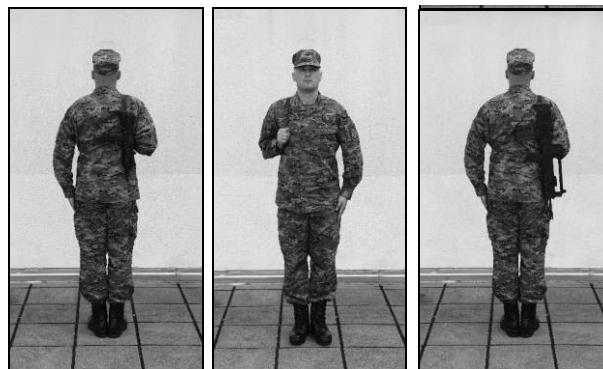
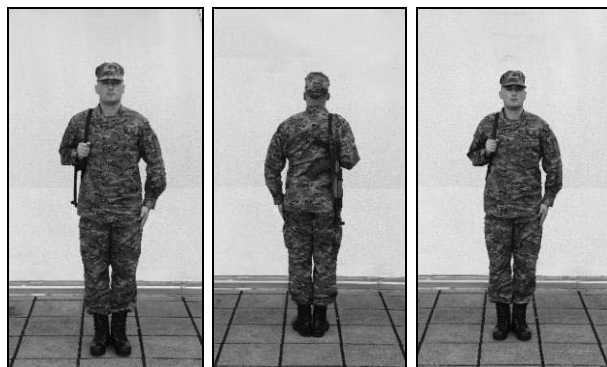
Članak 17.

U stavu **o desno rame** s puškom s kompaktnim kundakom i puškostrojnicom (Slika 5.) oružje je postavljeno tako da je cijev usmjerena prema gore, remen je prebačen preko desnoga ramena i pridržava se desnom rukom u visini desne strane prsa. Laktom desne ruke puška se istodobno lagano gura ulijevo i pridržava uz tijelo.

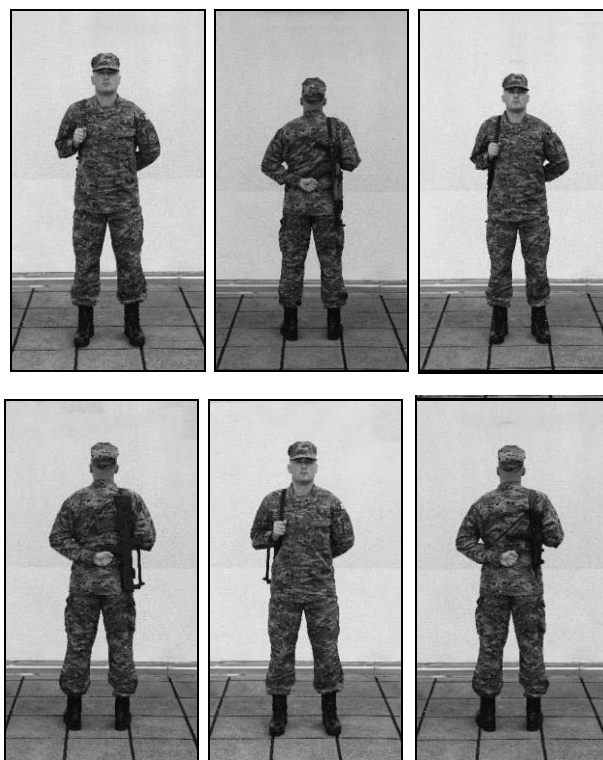
Slika 5. Stav o desno rame s oružjem s kompaktnim kundakom

U stavu **o desno rame** puška s preklopnim kundakom, kratka strojnica i puška VHS postavljena je tako da je cijev usmjerena prema dolje, spremnik je okrenut ulijevo, a oružje se pridržava jednako kao i oružje s kompaktnim kundakom (Slika 6.).

Slika 6. Stav o desno rame s puškom s preklopnim kundakom, kratkom strojnicom i puškom VHS

Kada se zapovijedi: **Na mjestu – ODMORI!**, a oružje je **o desno rame**, izvode se isti pokreti kao i bez oružja, s tim da se oružje i dalje pridržava desnom rukom. Lijeva se ruka istodobno postavlja na leđa na način da se palac s gornje strane zatakne za opasač (kod nošenja odore bez opasača lijeva ruka se drži u visini remena za hlače), a ruka se dlanom okrenutim od tijela opusti lagano skupljena u šaci (Slika 7.).

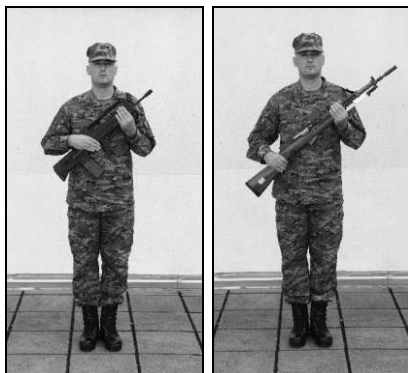
Slika 7. Stav o desno rame i na mjestu odmor s puškom s preklopnim kundakom, kratkom strojnicom i puškom VHS

Članak 18.

U stavu **na prsa** s puškom VHS, puškom s kompaktnim kundakom i puškostrojnicom (Slika 8.) oružje se postavlja dijagonalno preko prsa tako da je kundak s desne, a cijev s lijeve strane tijela.

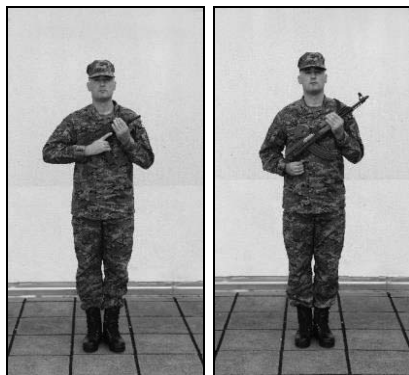
Puška i puškostrojnica pridržavaju se desnom rukom (prsti spojeni) za vrat kundaka, lijevom za drvenu oblogu cijevi, a ostatak je tijela u osnovnome položaju.

Puška VHS pridržava se desnom rukom (prsti spojeni i ispruženi) za kučište između spremnika i pištoljskog rukohvata, lijevom za prednji rukohvat, a ostatak je tijela u osnovnome položaju.

Slika 8. Stav na prsa s puškom s kompaktnim kundakom i puškom VHS

Kada se zauzima stav **na prsa** s puškom s preklopnim kundakom (Slika 9.), položaj oružja je isti, samo se ono desnom rukom pridržava za rukohvat s mehanizmom za okidanje, a lijevom za oblogu cijevi s donje strane, s palcem do tijela.

Slika 9. Stav na prsa s puškom s preklopnim kundakom i kratkom strojnicom

Kada se zauzima stav **na prsa** s kratkom strojnicom (Slika 9.), položaj oružja je isti, samo se ono desnom rukom pridržava za rukohvat s mehanizmom za okidanje, tako da je kažiprst desne ruke ispružen iznad štitnika okidača, prsti lijeve ruke su spojeni i ispruženi uz oblogu cijevi s donje strane, s palcem do tijela.

Kada se zapovijedi: **Na mjestu – ODMOR!**, a oružje je na prsima, izvode se isti pokreti kao i bez oružja, ali se oružje i dalje pridržava desnom rukom za rukohvat. Lijeva ruka istodobno se postavlja na leđa na način da se palac s gornje strane zatakne za opasač (kod nošenja odore bez opasača lijeva ruka se drži u visini remena za hlače), a ruka se dlanom okrenutim od tijela opusti.

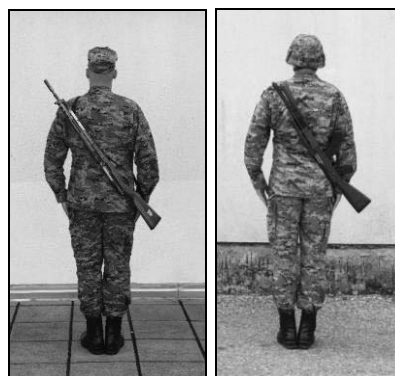
Graničarski stav osnovni je stav (Slika 10.), koji pripadnici Oružanih snaga zauzimaju oružjem na vojnim vježbalištima i vojnim poligonima prilikom nošenja oružja, taktičkog kretanja i postrojanja te prilikom izvršenja borbenih zadaća (ovaj stav je primjenjiv za oružje s kompaktnim i preklopnim kundakom).

Slika 10. Graničarski stav

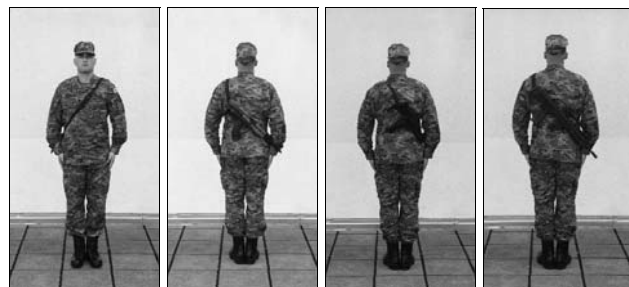
Članak 19.

U stavu **na leđa** puška s kompaktnim kundakom ili puškostrojnicom postavljena je tako da je cijev usmjerena prema gore iznad lijevog ramena, kundak je okrenut prema dolje, puška se ne pridržava, a ruke su prirodno ispružene uz tijelo (Slika 11.).

Slika 11. Stav na leđa puškom s kompaktnim kundakom i puškostrojnicom

U stavu **na leđa** puška s preklopnim kundakom, kratka strojnica ili puška VHS postavljena je tako da je cijev usmjerena prema dolje, kundak je okrenut ulijevo, puška se ne pridržava, a ruke su prirodno ispružene uz tijelo (Slika 12.).

Slika 12. Stav na leđa s puškom s preklopnim kundakom, kratkom strojnicom i puškom VHS

Članak 20.

Iz stava **k nozi** u stav **o desno rame** prelazi se na zapovijed: **O desno ra – ME!** S oružjem s kompaktnim kundakom (puška, puškostrojnicom) izvodi se u tri razdjela (Slika 13.):

Prvi razdjel – desnom se rukom puška podigne i donese pred sredinu tijela sa zatvaračem naprijed, a remenska je spojnica u visini ramena. Istodobno se lijevom rukom puška uhvati za oblogu iznad stražnjeg ciljnika tako da remen bude između tijela i ruke.

Drugi razdjel – desnom se rukom uhvati remen 20 – 25 cm od remenske spojnice i zategne ulijevo tako da desna ruka bude u visini lijeve strane prsa, a oružje ostane okomito. Ruke su do lakata prislonjene uz tijelo.

Treći razdjel – puška se brzo zabacuje na rame kratkim i čvrstim potiskom lijeve ruke. Lijeva se ruka brzo spusti i prisloni uz tijelo. Šaka desne ruke (koja drži remen) prisloni se na desnu stranu prsa s dlanom okrenutim prema tijelu. Puška se laktom desne ruke pridržava uz tijelo.

Slika 13. Prelazak iz stava k nozi u stav o desno rame

U stavu **o desno rame** s puškom VHS, s puškom s preklopnim kundakom i kratkom strojnicom, oružje je na desnome ramenu s cijevi okrenutom prema dolje, remen je prebačen preko desnoga ramena i pridržava se desnom rukom koja je u visini desne strane prsa.

Stav **o desno rame** osnovni je stav za pušku s preklopnim kundakom, kratku stropicu i pušku VHS.

Članak 21.

Iz stava **o desno rame** u stav **k nozi** prelazi se na zapovijed: **K no – ZI!**

S puškom s kompaktnim kundakom i puškostrojnicom izvodi se u tri razdjela (Slika 14.):

Prvi razdjel – desnom se rukom potezanjem remena kundak brzo iznese ispred tijela, a oružje istodobno uhvati lijevom rukom iznad stražnjega ciljnika (obloga) tako da remen ostane između tijela i lijeve ruke.

Drugi razdjel – lijevom se rukom oružje skine s ramena i iznese pred sredinu tijela. Desnom se rukom brzo uhvati ispod remenske spojnice (remenska spojnica je u visini ramena) za remen ispod prednjega ciljnika.

Treći razdjel – oružje se brzo spusti u stav **k nozi** tako da kundak ne udari o tlo. Lijeva se ruka istovremeno prisloni uz tijelo.

Slika 14. Prelazak iz stava o desno rame u stav k nozi

Članak 22.

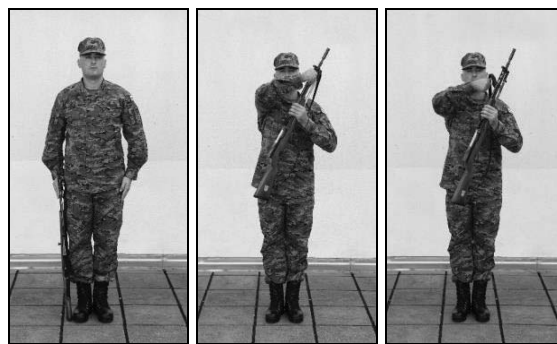
Iz stava **k nozi** u stav **na prsa** prelazi se na zapovijed: **Na pr – SA!**

S puškom s kompaktnim kundakom i puškostrojnicom izvodi se u tri razdjela (Slika 15.):

Prvi razdjel – izvodi se kao i kod **o desno rame**.

Drugi razdjel – desnom se rukom dijelom između palca i kažiprsta (dlan okrenut prema tijelu) uhvati za remen i podigne oružje naviše tako da stoji poprječno ispred tijela.

Treći razdjel – remen se zabaci preko glave i provuče desna ruka između oružja i remena. Lijevom rukom obuhvati se drvena obloga cijevi, a desnom se obuhvati oružje oko vrata kundaka.

Slika 15. Prelazak iz stava k nozi u stav na prsa

Članak 23.

Iz stava **na prsa** u stav **k nozi** prelazi se na zapovijed: **K no – ZI!**

S puškom s kompaktnim kundakom i puškostrojnicom izvodi se u dva razdjela (Slika 16.):

Prvi razdjel – lijevom se rukom obuhvati oružje iznad stražnjega ciljnika (obloga), a desnom kundak. Oružje se podigne naviše, zatim se desna ruka provuče između remena i oružja, skine se remen preko glave i oružje donese kao u prvome razdjelu pri uzimanju puške **o desno rame**.

Drugi razdjel – oružje se donese u stav **k nozi**. Lijeva se ruka prisloni uz tijelo.

Slika 16. Prelazak iz stava na prsa u stav k nozi

Članak 24.

Iz stava **o desno rame** u stav **na prsa** prelazi se na zapovijed: **Na pr – SA!**

S puškom VHS izvodi se u dva razdjela (Slika 17.):

Prvi razdjel – desnom rukom povući remen navise da cijev dođe ispred tijela te lijevom rukom uhvatiti prednji rukohvat ispod prednjeg ciljnika, pušku donijeti okomito prema tlu ispred tijela (okvir je okrenut ulijevo); istodobno zakrećući pušku lijevom rukom tako da je usmjerena ukoso, s cijevi okrenutom lijevo gore.

Drugi razdjel – desnom rukom prebaciti remen preko glave i pridržavati za kućište između spremnika i pištoljskog rukohvata, a lijevom rukom uhvatiti prednji rukohvat ispod prednjeg ciljnika.

Slika 17. Prelazak iz stava o desno rame u stav na prsa s puškom VHS

S puškom s preklopnim kundakom izvodi se u dva razdjela (Slika 18.):

Prvi razdjel – desnom rukom povući remen navise da cijev dođe ispred tijela te lijevom rukom uhvatiti cijev ispod prednjeg ciljnika, lijevom rukom pušku donijeti okomito prema tlu ispred tijela (okvir je okrenut ulijevo); istodobno zakrećući pušku lijevom rukom tako da je usmjerena ukoso, s cijevi lijevo gore.

Drugi razdjel – desnom rukom prebaciti remen preko glave i pridržavati oružje za rukohvat s mehanizmom za okidanje, a lijevom rukom uhvatiti oblogu iznad stražnjeg ciljnika.

Slika 18. Prelazak iz stava o desno rame u stav na prsa kod oružja s preklopnim kundakom

S kratkom strojnicom izvodi se u dva razdjela:

Prvi razdjel – desnom rukom povući remen navise da cijev dođe ispred tijela te lijevom rukom uhvatiti cijev ispod prednjeg ciljnika, lijevom rukom pušku donijeti okomito prema tlu ispred tijela (okvir je okrenut ulijevo); istodobno zakrećući pušku lijevom rukom tako da je usmjerena ukoso, s cijevi lijevo gore.

Drugi razdjel – desnom rukom prebaciti remen preko glave i pridržavati oružje za rukohvat s mehanizmom za okidanje, tako da je kažiprst desne ruke ispružen iznad štitnika okidača, prsti lijeve ruke su spojeni i ispruženi uz oblogu cijevi odozdol, s palcem do tijela.

Članak 25.

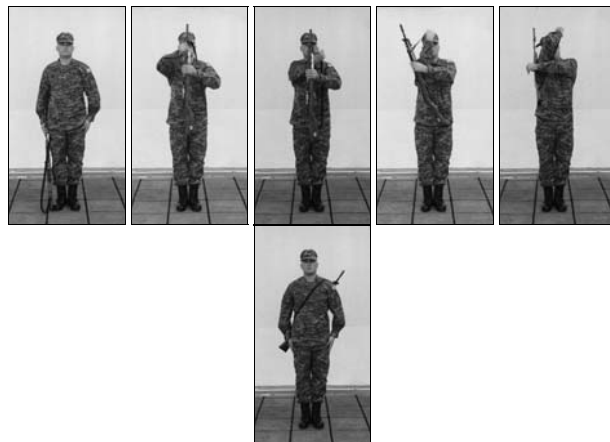
Iz stava **k nozi** u stav **na leđa** prelazi se na zapovijed: **Na le – DA!** S puškom s kompaktnim kundakom i puškostrojnicom izvodi se u tri razdjela (Slika 19.):

Prvi razdjel – desnom se rukom puška podigne i donese pred sredinu tijela sa zatvaračem naprijed, a remenska je spojica u visini

ramena. Istodobno se lijevom rukom puška uhvati za oblogu iznad stražnjeg ciljnika tako da remen bude između tijela i ruke

Drugi razdjel – desnom se rukom uhvati remen 20 – 25 cm od remenske spojnice i zategne ulijevo tako da desna ruka bude u visini lijeve strane prsa, a oružje ostane okomito. Ruke su do lakata prislonjene uz tijelo.

Treći razdjel – puška se desnom rukom zabaci preko glave na leđa, tako da remen bude preko lijevog ramena i prsa. Ruke se prisloni uz tijelo.

Slika 19. Prelazak iz stava k nozi u stav na leđa

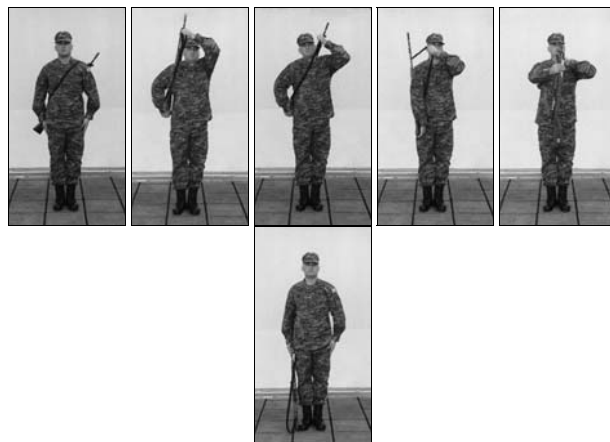
Članak 26.

Iz stava **na leđa** u stav **k nozi** prelazi se na zapovijed: **K – no – ZII!** S puškom s kompaktnim kundakom i puškostrojnicom izvodi se u tri razdjela (Slika 20.):

Prvi razdjel – s četiri prsta desne ruke obuhvaća se dno kundaka odozdol, a palcem sprijeda. Istodobno se lijevom rukom obuhvati remen ispod brade s palcem do tijela.

Drugi razdjel – desnom rukom puška se podigne navise, a lijevom se prebaci remen preko glave. Zatim se puška desnom rukom uhvati ispod spojnice remena za cijev ispod ciljnika, a lijevom rukom iznad zadnjeg ciljnika te donese ispred desne strane prsa, okomito uz tijelo.

Treći razdjel – puška se donosi u stav k nozi. Lijeva ruka prisloni se uz tijelo.

Slika 20. Prelazak iz stava na leđa u stav k nozi

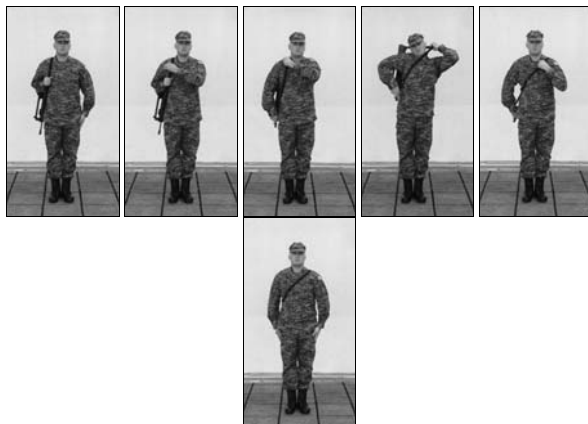
Članak 27.

Iz stava **o desno rame** u stav **na leđa** prelazi se na zapovijed: **Na le – DA!**

S puškom VHS izvodi se u dva razdjela (Slika 21.):

Prvi razdjel – Lijevom rukom se obuhvaća remen s palcem do tijela i istodobno se desnom rukom obuhvaćaju usta cijevi s donje strane.

Drugi razdjel – držeći lijevo rukom remen, a desnom cijev, puška se podiže naviše, prebaci preko glave te stavlja na lijevo rame, potom se ruke prislone uz tijelo.

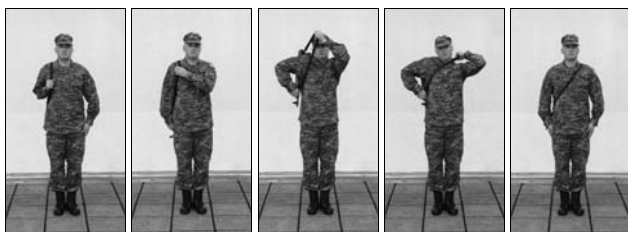

Slika 21. Prelazak iz stava o desno rame u stav na leđa s puškom VHS

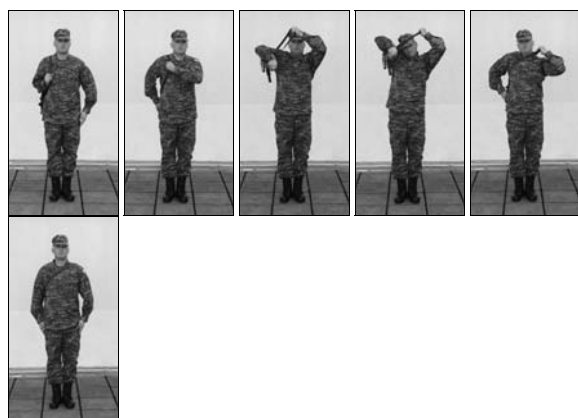
S oružjem s preklopnim kundakom (puška, kratka strojnica) izvodi se u dva razdjela (slike 22. i 22.a.):

Prvi razdjel – Obuhvaća se remen s palcem do tijela i istodobno se desnom rukom obuhvaćaju usta cijevi s donje strane.

Drugi razdjel – držeći lijevom rukom remen, a desnom cijev, puška se podiže naviše, prebaci preko glave te stavlja na lijevo rame, potom se ruke prislone uz tijelo.

Slika 22. Prelazak iz stava o desno rame u stav na leđa s puškom s preklopnim kundakom

Slika 22.a. Prelazak iz stava o desno rame u stav na leđa s kratkom strojnicom

Članak 28.

Iz stava **na leđa** u stav **o desno rame** prelazi se na zapovijed: **O desno ra – ME!**

S puškom s kompaktnim kundakom i puškostrojnicom izvodi se u dva razdjela (Slika 23.):

Prvi razdjel – lijevom rukom obuhvaća se remen ispod brade s palcem do tijela, istodobno se desnom rukom obuhvaća kundak s četiri prsta odozdo dok je palac na kundaku sprijeda.

Drugi razdjel – desnom rukom podiže se puška naviše, lijevom se rukom prebacuje remen preko glave, puška se donosi ispred tijela držeći je lijevom rukom, zatim se desnom rukom obuhvaća remen i puška se donosi u stav o desno rame.

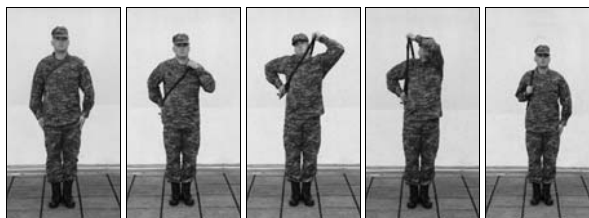

Slika 23. Prelazak iz stava na leđa u stav o desno rame kod puške s kompaktnim kundakom i puškostrojnice

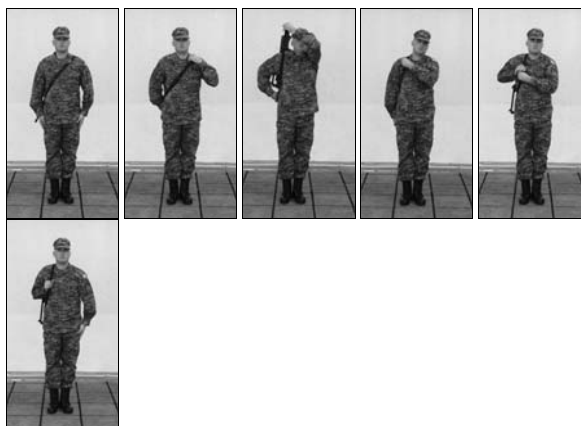
S puškom s preklopnim kundakom, kratkom strojnicom i puškom VHS izvodi se u dva razdjela (slike 24. i 24.a.):

Prvi razdjel – lijevom rukom obuhvaća se remen ispod brade s palcem do tijela, istodobno se desnom rukom obuhvaćaju usta cijevi s četiri prsta odozdo dok je palac na cijevi sprijeda.

Drugi razdjel – desnom rukom podiže se puška naviše, lijevom se rukom prebacuje remen preko glave, puška se donosi ispred tijela držeći je lijevom rukom, zatim se desnom rukom obuhvaća remen i puška se donosi u stav o desno rame.

Slika 24. Prelazak iz stava na leđa u stav o desno rame s puškom s preklopnim kundakom

Slika 24.a. Prelazak iz stava na leđa u stav o desno rame s puškom VHS

Članak 29.

Iz stava **na prsa** u stav **o desno rame** prelazi se na zapovijed: **O desno ra – ME!**

S puškom s kompaktnim kundakom izvodi se u tri razdjela (Slika 25.):

Prvi razdjel – lijevom se rukom obuhvati oružje iznad stražnjega ciljnika (obloga), a desnom kundak. Oružje se podigne naviše, zatim se desna ruka provuče između remena i oružja, skine se remen preko glave i oružje donese kao u prvome razdjelu pri uzimanju puške **o desno rame**.

Drugi razdjel – desnom se rukom uhvati remen 20 – 25 cm od remenske spojnice i zategne ulijevo tako da desna ruka bude u visini lijeve strane prsa, a oružje ostane okomito. Ruke su do lakata prislonjene uz tijelo.

Treći razdjel – puška se brzo zabacuje na rame kratkim i čvrstim potiskom lijeve ruke. Lijeva se ruka brzo spusti i prisloni uz tijelo. Šaka desne ruke (koja drži remen) prisloni se na desnu stranu prsa s dlanom okrenutim prema tijelu. Puška se laktom desne ruke pridržava uz tijelo.

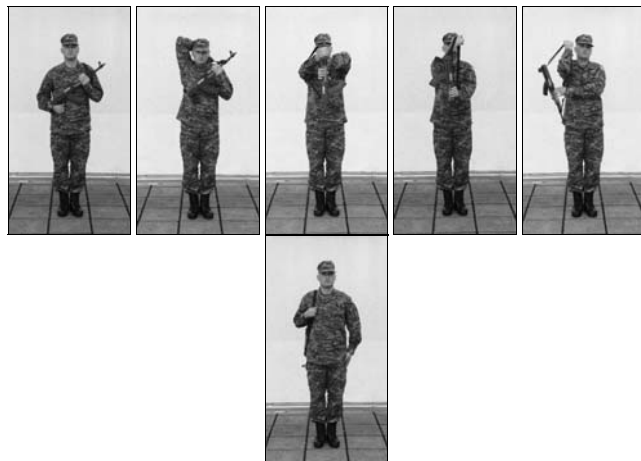
Slika 25. Prelazak iz stava na prsa u stav o desno rame s puškom s kompaktnim kundakom

S puškom s preklopnim kundakom i kratkom strojnicom izvodi se u tri razdjela (slike 26. i 26.a.):

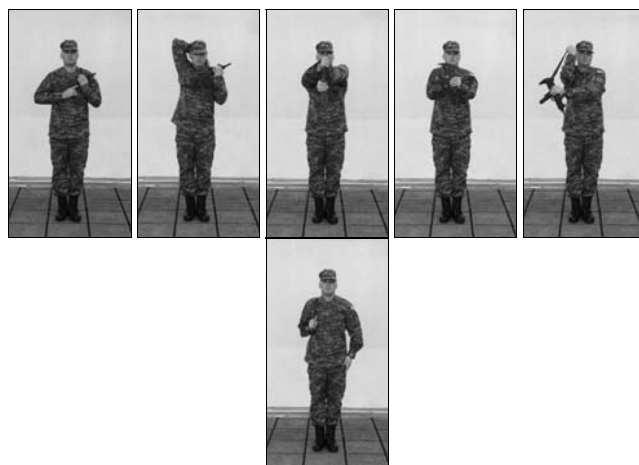
Prvi razdjel – desnom se rukom oružje podigne malo naviše. Istodobno se lijeva ruka provuče ispod remena i oružje uhvati odozgor za oblogu iznad stražnjeg ciljnika, potom se lakat desne ruke izvuče ispod remena i remen odozdol uhvati do dna kućišta s dlanom okrenutim naviše.

Drugi razdjel – desnom se rukom okrene rukohvat naviše, a lijevom cijev naniže, prebaci se remen preko glave i puška donese ispred desne strane prsa tako da je dno kućišta u visini ramena.

Treći razdjel – objema se rukama uz kratak potisak oružje zabaci **o desno rame**. Lijeva se ruka prisloni uz tijelo.

Slika 26. Prelazak iz stava na prsa u stav o desno rame s puškom s preklopnim kundakom

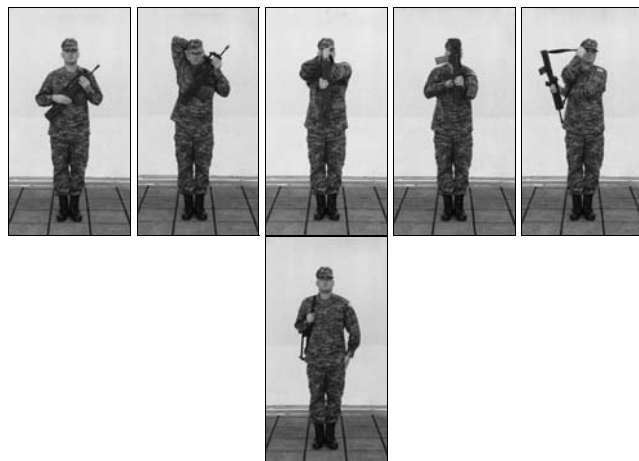
Slika 26.a. Prelazak iz stava na prsa u stav o desno rame s kratkom strojnicom

S puškom VHS izvodi se u tri razdjela (Slika 26.b.):

Prvi razdjel – lijevom rukom oružje se podigne malo naviše. Istodobno se desna ruka provuče ispod remena, držeći lijevom rukom pušku za prednji rukohvat ispod prednjeg ciljnika. Remen se prebaci preko glave i puška donese pred sredinu tijela.

Drugi razdjel – desnom se rukom puška obuhvati za cijev, a lijevom za kućište između spremnika i pištoljskog rukohvata (šaka je u pothvatu, dlan je okrenut prema van). Lijevom rukom se puška okrene za 180 stupnjeva te se cijev okrene prema dolje, a desnom se obuhvati remen.

Treći razdjel – objema se rukama uz kratak potisak oružje zabaci **o desno rame**. Lijeva se ruka prisloni uz tijelo.

Slika 26.b. Prelazak iz stava na prsa u stav o desno rame s puškom VHS

Članak 30.

Iz stava **na prsa** u stav **na leđa** prelazi se na zapovijed: **Na – LEDA!**

Kod oružja s preklopnim kundakom i puške VHS izvodi se u dva razdjela (slike 27. i 28.):

Prvi razdjel – desnom se rukom puška hvata za cijev ispred prednjeg ciljnika s dlanom okrenutim prema tijelu.

Drugi razdjel – povlačenjem cijevi naniže i udesno, puška se prenese u stav **na leđa**. Ruke se prislone uz tijelo.

Slika 27. Prelazak iz stava na prsa u stav na leđa kod oružja s preklopnim kundakom

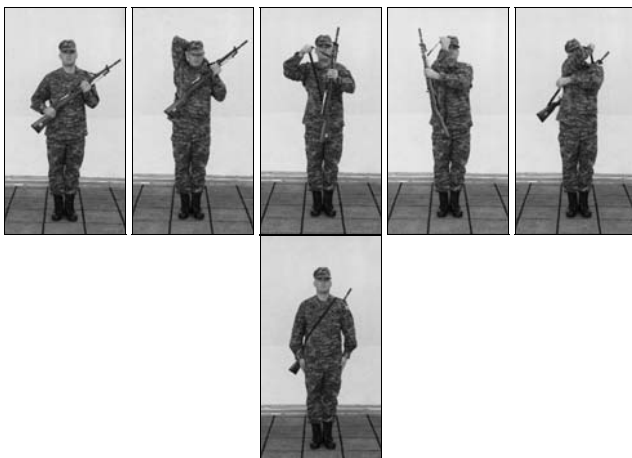

Slika 28. Prelazak iz stava na prsa u stav na leđa kod puške VHS

Kod puške s kompaktnim kundakom i puškostrojnice izvodi se u dva razdjela (Slika 29.):

Prvi razdjel – lijevom se rukom oružje podigne uvis, a desnom se skine remen preko glave i oružje se donese ispred tijela.

Drugi razdjel – Desnom se rukom oružje prihvati za kundak, a lijevom se zateže remen te oružje podiže preko glave i donosi u stav **na leđa**. Ruke se prislone uz tijelo.

Slika 29. Prelazak iz stava na prsa u stav na leđa s puškom s kompaktnim kundakom i puškostrojnicom

Članak 31.

Iz stava **na leđa** u stav **na prsa** prelazi se na zapovijed: **Na – PRSA!**

S puškom s preklopnim kundakom, kratke strojnice i puške VHS izvodi se u dva razdjela (slike 30. i 31.):

Prvi razdjel – desnom se rukom puška hvata za cijev ispred prednjeg ciljnika s dlanom okrenutim prema tijelu.

Drugi razdjel – povlačenjem cijevi naviše i ulijevo, puška se prenese u stav **na prsa**.

Slika 30. Prelazak iz stava na leđa u stav na prsa s oružjem s preklopnim kundakom

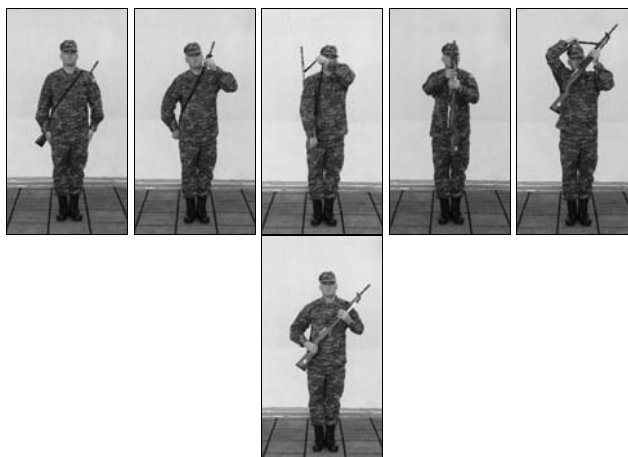

Slika 31. Prelazak iz stava na leđa u stav na prsa s puškom VHS

Kod puške s kompaktnim kundakom i puškostrojnice izvodi se u dva razdjela (Slika 32.):

Prvi razdjel – desnom se rukom oružje prihvati za kundak te podigne uvis, a lijevom se skine remen preko glave i oružje se donese ispred tijela.

Drugi razdjel – lijevom se rukom oružje prihvati za oblogu, a desnom se prihvaća remen i podiže se preko glave te donosi u stav **na prsa**.

Slika 32. Prelazak iz stava na leđa u stav na prsa kod puške s kompaktnim kundakom i puškostrojnicom

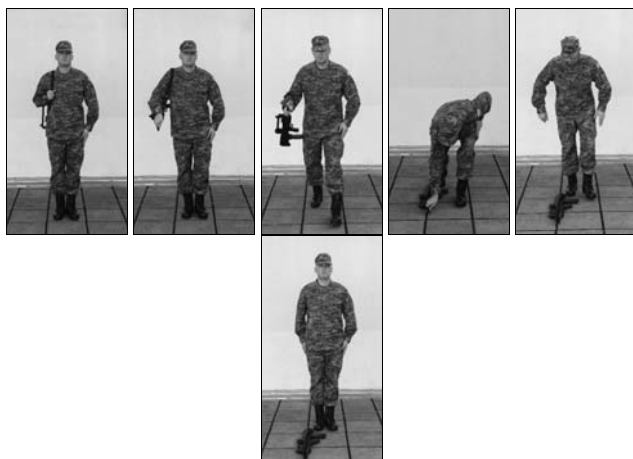
Članak 32.

Odlaganje oružja provodi se iz **osnovnog stava** na zapovijed: **Oružje ODLOŽI!**

S puškom VHS zapovijed se izvršava u dva razdjela (Slika 33.):

Prvi razdjel – iskorači se lijevom nogom korak naprijed i istodobno se desnom rukom, držeći za cijev, skine puška s desnoga ramena. Sagne se i okrene oružje tako da je zatvarač okrenut prema tlu te se oružje odloži. Remen se zategne uz pušku od kundaka prema ustima cijevi.

Drugi razdjel – vojna osoba vraća se u **osnovni stav**, dno kundaka je uz vrh desne noge.

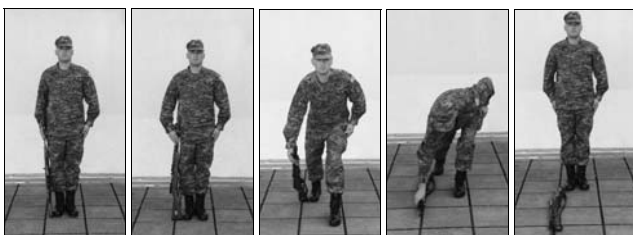

Slika 33. Odlaganje na podlogu puške VHS

S puškom s kompaktnim kundakom i puškostrojnicom zapovijed se izvršava u dva razdjela (Slika 34.):

Prvi razdjel – lijevom se nogom iskorači korak naprijed, sagne se i istodobno okreće oružje tako da je zatvarač okrenut prema tlu te se oružje odloži. Remen se zategne uz pušku od rukohvata prema ustima cijevi.

Drugi razdjel – vojna osoba vraća u **osnovni stav**, kundak puške je poravnat uz vrh desne noge.

Slika 34. Odlaganje na podlogu puške s kompaktnim kundakom

Kod odlaganja puške s preklopnim kundakom i kratke strojnice zapovijed **Oružje ODLOŽI!** izvršava se u dva razdjela (Slika 35. i 35.a.):

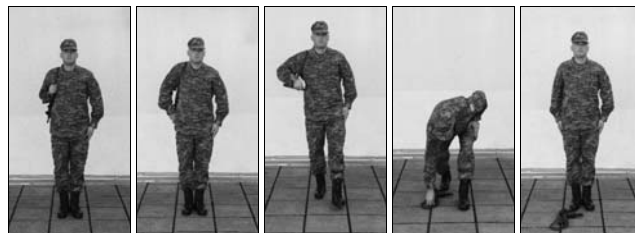
Prvi razdjel – iskorači se lijevom nogom korak naprijed i istodobno desnom rukom skine puška s desnoga ramena. Sagne se i okrene oružje tako da je zatvarač okrenut prema tlu te se oružje odloži. Remen se zategne uz pušku od rukohvata prema ustima cijevi.

Drugi razdjel – vojna osoba se vraća u **osnovni stav**, dno kućišta je uz vrh desne noge.

Kratka strojnica odlaže se sa spremnikom okrenutim u lijevo tako da je dno kućišta (ili vrh kundaka ako je rasklopljen) uz vrh desne noge.

Slika 35. Odlaganje na podlogu puške s preklopnim kundakom

Slika 35.a. Odlaganje na podlogu kratke strojnice

Članak 33.

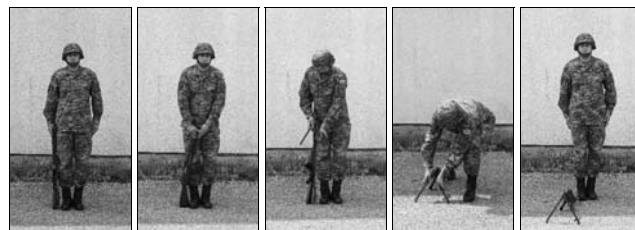
Oružje s nožicama se iz stava **k nozi** u stav **na nožice** odlaže na zapovijed: **Na NOŽICE!**

Sa svim vrstama oružja koje ima nožice, zapovijed se izvodi u tri razdjela (Slika 36.):

Prvi razdjel – oružje se okrene ulijevo i nagne ispred sredine tijela, lijevom se rukom rastave ili otpočaju nožice, zatim se objema rukama uhvate.

Drugi razdjel – iskorakom lijeve noge naprijed postavlja se oružje na nožice.

Treći razdjel – lijeva se noga primakne desnoj i zauzima se **osnovni stav**, kundak oružja je poravnat uz vrh desne noge.

Slika 36. Odlaganje oružja s nožicama

Članak 34.

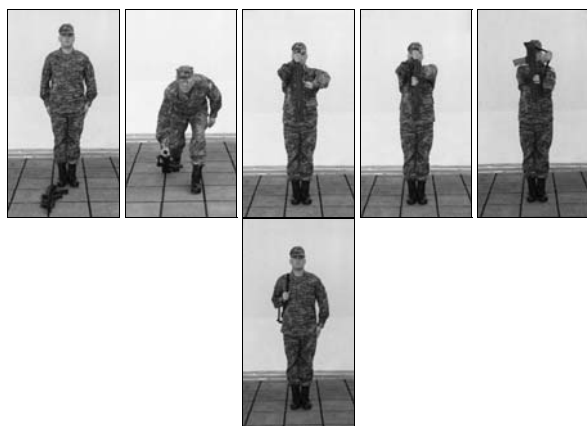
Uzimanje oružja provodi se na zapovijed: **Oružje UZMI!**

S puškom VHS zapovijed se izvršava u tri razdjela (Slika 37.):

Prvi razdjel – lijevom se nogom iskorači korak naprijed.

Drugi razdjel – sagne se i desnom rukom uhvati oružje za vrh cijevi, a palac se provuče ispod remena.

Treći razdjel – puška se podigne ispred tijela; lijevom rukom se pothvatom hvata za kućište iznad pištoljskog rukohvata, okreće se tako da cijev gleda prema tlu, a zatim se desnom zateže remen i zabaci o **desno rame**.

Slika 37. Uzimanje s podloge puške VHS

S puškom s kompaktnim kundakom zapovijed se izvršava u dva razdjela (Slika 38.):

Prvi razdjel – lijevom se nogom iskorači korak naprijed.

Drugi razdjel – sagne se i desnom rukom uhvati oružje ispod gornje remenske spojnice, a palac se provuče kroz remen te se zajedno s oružjem vrati u stav **k nozi** uz okret oružja za 90 stupnjeva.

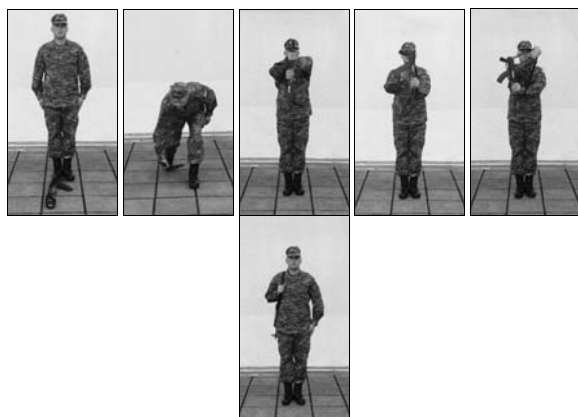
Slika 38. Uzimanje s podloge puške s kompaktnim kundakom

S puškom s preklopnim kundakom i kratkom strojnicom zapovijed se izvršava u tri razdjela (slike 39. i 39.a.):

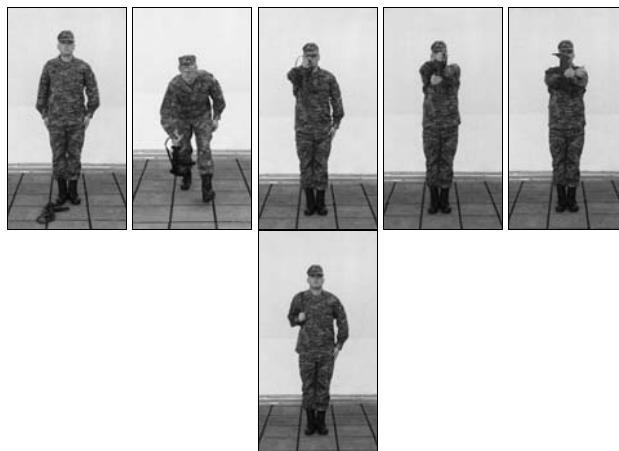
Prvi razdjel – lijevom se nogom iskorači korak naprijed.

Drugi razdjel – sagne se i desnom rukom uhvati oružje ispod gornje remenske spojnice, a palac se provuče ispod remena.

Treći razdjel – puška se podigne ispred tijela; lijevom rukom se pothvatom hvata za kućište, okreće se tako da cijev gleda prema tlu, a zatim se desnom zateže remen i zabaci **o desno rame**.

Slika 39. Uzimanje s podloge puške s preklopnim kundakom

Slika 39.a. Uzimanje s podloge kratke strojnice

Sa svakim oružjem koje ima nožice zapovijed se izvodi u tri razdjela (Slika 40.):

Prvi razdjel – iskorači se lijevom nogom korak naprijed, rukama se obuhvati oružje za nožice.

Drugi razdjel – brzo se ispravi, nožice se brzo sklope, a lijeva noga primakne desnoj.

Treći razdjel – zauzima se stav **k nozi**.

Slika 40. Uzimanje oružja s nožica

Članak 35.

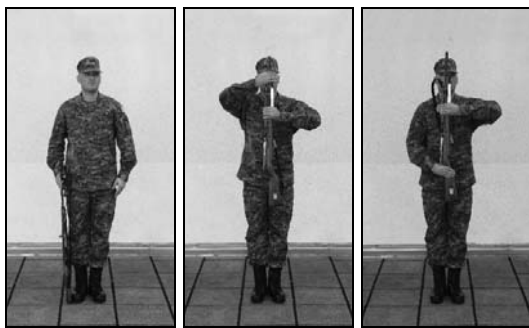
Iskazivanje počasti (počasni pozdrav) daje se puškom, a zapovijed glasi: **Pozdrav nade – SNO!, Pozdrav nalije – VO! i Po – ZDRAV!**

Početak iskazivanja počasti oružjem započinje se iz **osnovnog stava**.

S puškom s kompaktnim kundakom i s puškostrojnicom zapovijed se izvodi u dva razdjela (Slika 41.):

Prvi razdjel – desnom se rukom puška brzo podigne i donese ispred sredine tijela u okomit položaj, prednji je ciljnik u visini brade, spremnik je okrenut ulijevo. Istodobno se lijevom rukom uhvati za oblogu iznad stražnjeg ciljnika, prsti su spojeni i ispruženi poravnati s vrhom obloge, a palac je do tijela.

Drugi razdjel – desna se ruka brzo prenese na vrat kundaka tako da palac bude s unutarnje strane, ostali su prsti spojeni i prruženi ukoso po vanjskoj strani kundaka. Lakat lijeve ruke je pod kutom od 90 stupnjeva u odnosu na tijelo paralelno s tlom. Istodobno se glava okreće ulijevo (udesno) pogledom prateći osobu kojoj se iskazuje počast.

Slika 41. Iskazivanje počasti s puškom s kompaktnim kundakom
S puškom VHS zapovijed se izvodi u dva razdjela (Slika 42.):
Prvi razdjel – desnom se rukom puška uhvati za cijev, povuče se nagore skidajući remen s ramena, lijevom se rukom uhvati za prednji rukohvat ispod prednjeg ciljnika i iznese ispred tijela.

Drugi razdjel – desna se ruka brzo prenese na dio kućišta između spremnika i pištoljskog rukohvata tako da palac bude s unutarnje strane, ostali su prsti spojeni i pruženi po vanjskoj strani kućišta. Lakat lijeve ruke je pod kutom od 90 stupnjeva u odnosu na tijelo paralelno s tlom. Istodobno se glava okreće ulijevo (udesno) pogledom prateći osobu kojoj se iskazuje počast.

Slika 42. Iskazivanje počasti s puškom VHS

Kada se počast iskazuje s puškom s preklopnim kundakom postupak se izvodi u dva razdjela (Slika 43.):

Prvi razdjel – desnom se rukom puška uhvati ispod gornje remenske spojnice, povuče se nagore skidajući remen s ramena, lijevom se rukom uhvati za oblogu i iznese ispred tijela.

Drugi razdjel – desnom rukom se puška uhvati za donji dio kućišta, a lijevom rukom za oblogu (prsti su spojeni i ispruženi poravnati s vrhom obloge, a palac je do tijela). Puška se drži okomito sa spremnikom okrenutim ulijevo, lakat lijeve ruke je pod kutom od 90 stupnjeva u odnosu na tijelo paralelno s tlom. Istodobno se glava okreće ulijevo (udesno) pogledom prateći osobu kojoj se iskazuje počast.

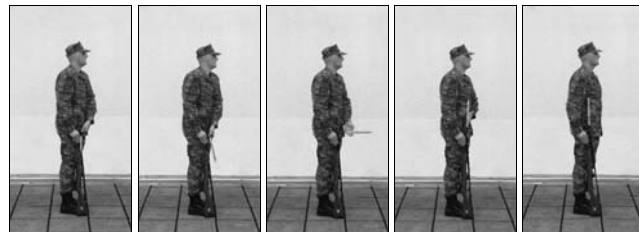

Slika 43. Iskazivanje počasti s puškom s preklopnim kundakom

Bod na pušku namješta se na zapovijed: **Bod – STAVI!** Kod pušaka kojima je bod sastavni dio namješta se u dva razdjela (Slika 44.):

Prvi razdjel – oružje se desnom rukom nagne prema sredini tijela, utvrđivač se lijevom rukom potisne naniže, bod se otkopča te ispravi naviše i pod kutom od 90 stupnjeva drži na dlanu lijeve ruke s ispruženim prstima.

Drugi razdjel – naglim pokretom bod se podiže i učvrsti na cijev, oružje se vraća u prijašnji stav, a istodobno se lijeva ruka prisloni uz tijelo.

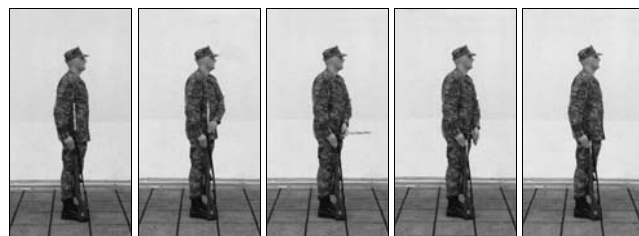

Slika 44. Stavljanje boda

Bod s puške skida se na zapovijed: **Bod – SKINI!** Kod pušaka kojima je bod sastavni dio namješta se u dva razdjela (Slika 45.):

Prvi razdjel – oružje se desnom rukom nagne prema sredini tijela, utvrđivač se lijevom rukom potisne naviše, bod se otkopča te spusti naniže i pod kutom od 45 stupnjeva drži sa ispruženim prstima i palcem lijeve ruke koji su okrenuti nadolje.

Drugi razdjel – naglim pokretom bod se potiskuje nadolje u osnovni položaj, oružje se vraća u prijašnji stav, a istovremeno se lijeva ruka prisloni uz tijelo.

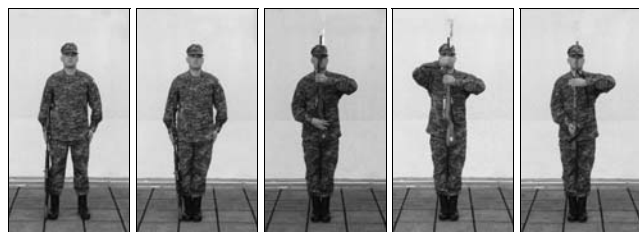

Slika 45. Skidanje boda

S puškom PAP 7,62 mm počast se iskazuje s bodom na pušci, a izvodi se u dva razdjela (Slika 46.):

Prvi razdjel – desnom se rukom puška brzo podigne i donese ispred sredine tijela u okomit položaj, branik je prednjega ciljnika u visini brade, lijevom rukom uhvati za oblogu, prsti su spojeni i ispruženi poravnati s vrhom obloge, a palac je do tijela.

Drugi razdjel – desna se ruka brzo prenese na vrat kundaka tako da palac bude do tijela, a ostali su prsti spojeni i pruženi ukoso po desnoj strani vrata kundaka. Lakat desne ruke je uz tijelo, a lakat lijeve ruke je pod kutom od 90 stupnjeva u odnosu na tijelo paralelno s tlom. Glava je okrenuta ulijevo (udesno) te se pogledom prati osoba kojoj se iskazuje počast.

Slika 46. Iskazivanje počasti s bodom

Nakon zapovijedi: **Po – ZDRAV!** zapovijeda se: **Po – ZOR!** Na tu se zapovijed glava okreće ravno, a oružje vraća u stav prije stava **pozdrav**.

S puškom s kompaktnim kundakom i puškostrojnicom zapovijed se izvodi u dva razdjela:

Prvi razdjel – desnom se rukom puška brzo uhvati ispod remenske spojnice ispod prednjega ciljnika.

Drugi razdjel – puška (puškostrojnica) se donese u stav **k nozi**. Lijeva se ruka prisloni uz tijelo.

S puškom VHS zapovijed se izvodi u dva razdjela:

Prvi razdjel – desnom se rukom uhvati za remen, lijevom rukom se pothvatom puška hvata za kućište iznad pištoljskog rukohvata te okreće tako da cijev gleda prema tlu.

Drugi razdjel – remen se zateže i puška se zabaci u stav **o desno rame**. Lijeva se ruka prisloni uz tijelo.

S puškom s preklopnim kundakom povratak iz stava **pozdrav** u stav **pozor** izvodi se u dva razdjela:

Prvi razdjel – desnom se rukom uhvati ispod gornje remenske spojnice, lijevom rukom se pothvatom hvata za kućište, okreće tako da cijev gleda prema tlu.

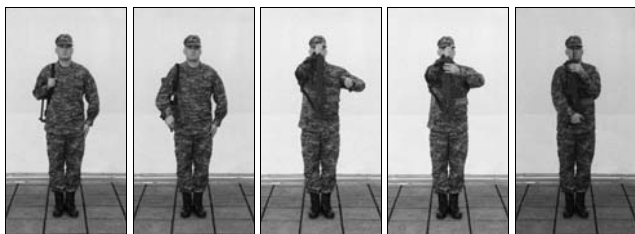
Drugi razdjel – desnom rukom se zateže remen i puška se zabaci **o desno rame**, a lijeva se ruka prisloni uz tijelo.

Članak 36.

Pregled oružja vrši se na zapovijed: **Oružje za PREGLED!** Nakon zauzimanja stava za pregled oružja zapovijeda se: **Na mjestu – ODMOR!**

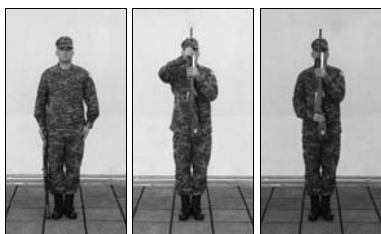
Vojna osoba kojoj prilazi zapovjednik (osoba koja vrši pregled), zauzima **osnovni stav**, a potom zauzima stav **za pregled oružja**.

S puškom VHS stav se zauzima tako da se desnom rukom puška hvata za cijev i iznosi ispred tijela, lijevom rukom uhvati za prednji rukohvat ispod prednjeg ciljnika, prsti su spojeni, poravnati s vrhom ručice za nošenje i čvrsto obuhvaćaju prednji rukohvat palac je do tijela, desna se ruka postavi na dno kundaka (spremnik je okrenut ulijevo). Lakat lijeve ruke je uz tijelo (Slika 47.).

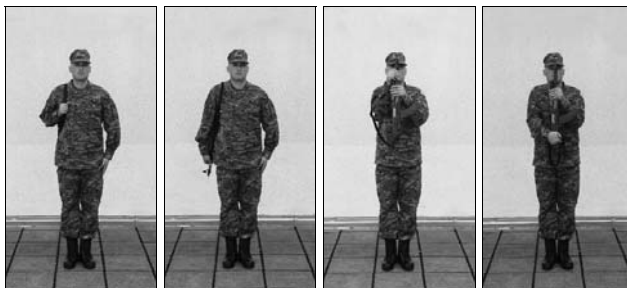
Slika 47. Pregled puške VHS

S puškom s kompaktnim kundakom i puškostrojnicom stav se zauzima tako da se desnom rukom puška brzo iznosi ispred tijela (spremnik je okrenut ulijevo), lijevom rukom uhvati za oblogu iznad stražnjeg ciljnika, prsti su spojeni, poravnati s vrhom obloge i čvrsto obuhvaćaju oblogu, a palac je do tijela, desnom rukom obuhvati se vrat kundaka tako da je palac do tijela, a ostali prsti spojeni i čvrsto obuhvaćaju vrat kundaka, lakat je uz tijelo (Slika 47.a).

Slika 47.a. Pregled puške s kompaktnim kundakom

S puškom s preklopnim kundakom stav se zauzima tako da se desnom rukom puška iznosi ispred tijela, lijevom rukom uhvati za oblogu iznad stražnjeg ciljnika, prsti su spojeni, poravnati s vrhom obloge i čvrsto obuhvaćaju oblogu, a palac je do tijela, te se desna ruka postavi na dno kućišta (spremnik je okrenut ulijevo) (Slika 48.).

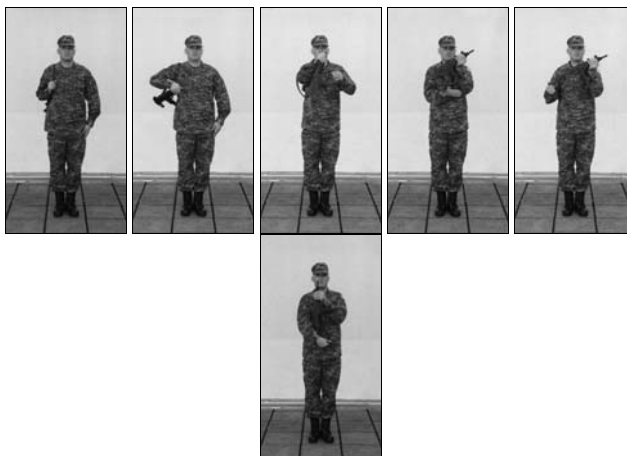
Slika 48. Pregled puške s preklopnim kundakom

S kratkom strojnicom stav za pregled oružja izvodi se u tri razdjela (Slika 48.a.):

Prvi razdjel – desnom se rukom povlači remen strojnice i strojica se donese na sredinu tijela, zatim se lijevom rukom hvata za plastičnu oblogu, a potom se desnom rukom spušta remen strojnice.

Drugi razdjel – držeći strojnicu lijevom rukom za plastičnu oblogu, desnom se rukom energičnim pokretom otvara preklopni kundak. Strojica se lijevom rukom donese s ustima cijevi u visinu očiju. Kundak se strojnice oslanja na dlan desne ruke, spremnik je okrenut od tijela. Kundak strojnice prislomljen je uz tijelo dok su usta cijevi odmaknuta od tijela 20 cm.

Treći razdjel – desnom se rukom okreće strojica za 90 stupnjeva ulijevo te se istodobno lakat lijeve ruke podiže u visinu ramena (lakat je u odnosu na tijelo pod kutom od 90 stupnjeva). Prsti lijeve ruke opruženi su i poravnati s rubom plastične obloge i prednjeg ciljnika, dok se palcem strojica pridržava s unutarnje strane.

Slika 48.a. Pregled kratke strojnice

Sa samokresom stav **za pregled oružja** izvodi se u pet razdjela (Slika 49.):

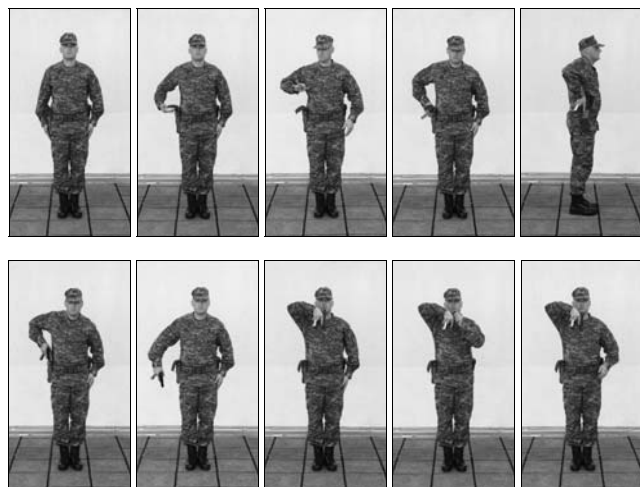
Prvi razdjel – desnom rukom otvara navlaku ili sigurnosnu kopču futrole za samokres. Vadi se spremnik iz samokresa, vizualno pregleda i stavlja spremnik između prstenjaka i malog prsta desne ruke. Samokres se izvlači iz futrole desnom rukom te se donosi u visinu prsa (samokres je usmjeren u sigurnom smjeru: dolje).

Drugi razdjel – lijevom se rukom hvata navlaka samokresa, a desna ruka gura samokres naprijed radi podizanja funkcionalne podloge za ostanak navlake u zadnjem položaju.

Treći razdjel – vizualno se provjerava ispraznjenost ležišta naboja u cijevi i provodi fizička provjera ležišta naboja u cijevi i praznine ležišta spremnika.

Četvrti razdjel – samokres pregleda zapovjednik vizualno i fizički i svojim odmicanjem od vojnika daje mu znak da je samokres pregledan i da ga može spremiti u futrolu za samokres.

Peti razdjel – samokres je i dalje usmjeren u sigurnom smjeru i vojnik desnom rukom oslobađa funkcionalnu polugu i vraća navlaku u prednji položaj. Provodi sigurnosno okidanje i vraća samokres u futrolu za samokres te potom i spremnik u samokres.

Slika 49. Pregled samokresa

3. KRETANJE

Članak 37.

Pojedinac i postrojba mogu se kretati korakom, trčecim korakom i trkom.

Kretanje počinje lijevom nogom.

Brzina kretanja mjeri se brojem koraka u minuti. Za kretanje korakom brzina je od 114 do 116 koraka u minuti, za kretanje trčecim korakom ona iznosi od 160 do 170 koraka u minuti, a za kretanje trkom nije određen broj koraka, nego se udaljenost svladava u najkraćem mogućem vremenu.

Dužina koraka u kretanju korakom iznosi oko 75 cm. Dužina u kretanju trkom nije određena.

Članak 38.

Korak može biti vježbovni, obični i slobodni.

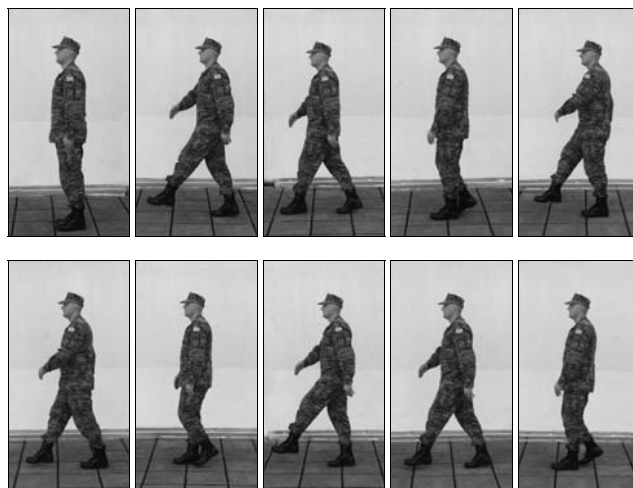
Vježbovni se korak primjenjuje uvijek kada postrojba kreće s mjesta, na vojnim svečanostima, kada postrojba iskazuje počast u kretanju, kada danju izlazi iz vojarne ili se vraća u nju, kada se daje prijavak ispred stroja i pri svim vježbovnim postupcima.

Na zapovijed: **Vježbovnim korakom stu – PAJ!** (Slika 50.) lijevom nogom iskorači se naprijed tako da je noga prirodno savijena u koljenu, stopalo prstima blago okrenuto prema tlu i podignuto 20 cm, a zatim se noga malo ispružena u koljenu i ne skraćujući korak gipko, ali čvrsto, vrati na tlo. U tom trenutku noga se potpuno ispra-

vi (zategne) u koljenu i težina tijela se prenese na nju. Desna noga je opružena. Položaj gornjeg dijela tijela isti je kao u osnovnom stavu.

Korak mora biti gibak i čvrst, propisane dužine i brzine. Kod vježbovnog koraka svaki korak mora biti naglašen stupanjem nogom o podlogu. Kretanje se nastavlja u hodnom taktu i neprisljenom držanju, bez kolebanja i bez ukrštanja nogu.

Rukama se prirodno maše u visini opasača, prstiju spojenih i blago povijenih.

Slika 50. Kretanje pojedinca vježbovnim korakom

Pri kretanju vježbovnim korakom zaustavlja se na zapovijed: **Vojniče..... (desetina, vod, satnija), STOJ!** Pripremni se dio zapovijedi daje pod lijevom nogom, a izvršni pod desnom nogom. Zatim se iskorači još jedan korak lijevom nogom, hitro se privuče desna noga do lijeve i zauzme osnovni stav.

Članak 39.

Za kretanje običnim (slobodnim) korakom zapovijeda se: **Običnim (slobodnim) korakom stu – PAJ!**

Obični se korak primjenjuje u svim ostalim prilikama osim u kretanju preko mosta, po podvodnu, zaleđenu i strmu zemljištu i u drugim sličnim okolnostima te se tada primjenjuje slobodni korak.

Članak 40.

Pri prestrojavanjima se vojne osobe mogu kretati i kraćim korakom (do 20 cm), najčešće radi pristizanja čelne vojne osobe ili postrojbe. Da bi se iz kretanja korakom normalne dužine prešlo u kretanje kraćim korakom, zapovijeda se: **Kraćim kora – KOM!**

Da se iz kretanja kraćim korakom prijeđe u kretanje korakom normalne dužine, zapovijeda se: **Punim kora – KOM!**

Članak 41.

Iz kretanja **vježbovnim korakom** u kretanje običnim i iz kretanja običnim korakom u **slobodni** i obratno prelazi se na zapovijedi: **Običnim – kora – KOM! Slobodnim – kora – KOM!** ili **Vježbovnim – kora – KOM!**

Na izvršni dio zapovijedi pod lijevom nogom desnom se iskorači još jedan korak i lijevom prijeđe u zapovjedeni korak.

Članak 42.

Kretanje **trčecim korakom** s mjesta počinje na zapovijed: **Trčecim kora – KOM!**

U **trčecemu** se **koraku** ruke saviju u laktovima za približno 90 stupnjeva i njima se slobodno maše pokraj tijela. Postrojba trči u korak.

Članak 43.

Radi prelaska iz kretanja **korakom** u **trčeci korak** zapovijeda se: **Trčecim kora – KOM!**

Na izvršni dio zapovijedi pod lijevom nogom iskorači se desnom, a lijevom nastavi kretanje **trčecim korakom**.

Članak 44.

Radi prelaska iz kretanja **trčecim korakom** u **korak** zapovijeda se: **Kora – KOM!**

Na izvršni dio zapovijedi pod lijevom nogom iskorači se desnom još jedan korak i lijevom nastavi kretanje **korakom**.

Članak 45.

Kretanje **trkom** s mjesta počinje na zapovijed: **TRKOM!**

Radi prelaska iz kretanja **korakom** ili **trčecim korakom** u **trk** zapovijeda se: **TRKOM!**

Radi prelaska iz **trka** u kretanje **trčecim korakom** zapovijeda se: **Trčecim kora – KOM!**

Na tu se zapovijed pretrče tri do četiri koraka, prilikom kojih hvataju korak i prijeđe se u kretanje **trčecim korakom**.

Članak 46.

Radi zaustavljanja zapovijeda se: **Vojniče....., STOJ!** ili **Desetina (vod, satnija), STOJ!**

Na tu se zapovijed iskorači još jedan korak, primakne se noga k nozi i zauzme osnovni stav.

U kretanju **trčecim korakom** iskorače se još dva koraka, primakne se noga k nozi u taktu koraka, zaustavi se i zauzme osnovni stav.

U kretanju **trkom** iskorače se još tri do četiri koraka, primakne se noga k nozi i zauzme osnovni stav.

Izdavanje zapovijedi za zaustavljanje stroja kod običnog i vježbovnog koraka provodi se na način da se pripremni dio zapovijedi izda pod lijevom nogom, a izvršni dio pod desnom nogom.

Članak 47.

U kretanju **korakom** s puškom u stavu **k nozi** na pripremni dio zapovijedi puška se digna tako da dlan bude na desnomo kuku.

U kretanju **trčecim korakom** sve se oružje nosi s objema rukama ispred tijela u visini prsiju, pod kutom od 45 stupnjeva tako da je cijev usmjerena lijevo gore, a kundak desno dolje.

U kretanju **trkom** oružje se nosi po osobnom izboru.

Kretanje na kraćim razmacima s puškostrojnicom isto je kao i s puškom, a način nošenja na dužim razmacima određuje zapovjednik.

Kada je oružje u stavu **o desno rame** ili **na prsa**, zadržava se pri kretanju u istome stavu.

4. OKRETI

Članak 48.

Svi se okreti izvode brzo i odrješito. Nakon okreta treba ponovno zauzeti **osnovni stav**. Okreti s oružjem koriste se u stavovima: **k nozi**, **o desno rame** i **na prsa** (kratke strojnice).

U okretima s oružjem **k nozi** oružje se malo podigne i pritisne uz tijelo, a kada se okret izvede, oružje se spusti opet u stav **k nozi**.

U okretu s oružjem **o desno rame** nadlaktica drži oružje pritisnuto uz tijelo.

Prije okreta odloženo se oružje, pribor i oprema uzimaju na zapovijed: **Opremu UZMI!** i **Oružje UZMI!**

Članak 49.

Okreti su u mjestu **nadesno**, **nalijevo** i **čelom nazad**. Okreti **nadesno** i **nalijevo** iznose četvrtinu, a **čelom nazad** polovinu kružnice.

Članak 50.

Okret na mjestu izvršava se na zapovijedi: **Nade – SNO! Nalijevo! i Čelom na – ZAD!**

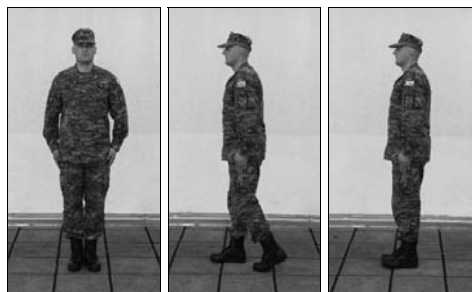
Članak 51.

Okret u mjestu **nadesno** izvodi se na zapovijed: **Nade – SNO!** u dva razdjela (slika 51.):

Prvi razdjel – na izvršni dio zapovijedi vojna se osoba okreće na peti desne noge i prstima lijeve noge u desnu stranu. Pri okretu se noge ne savijaju u koljenima, a težina se tijela prenosi na desnu nogu.

Drugi razdjel – lijeva se noga brzo primakne do desne.

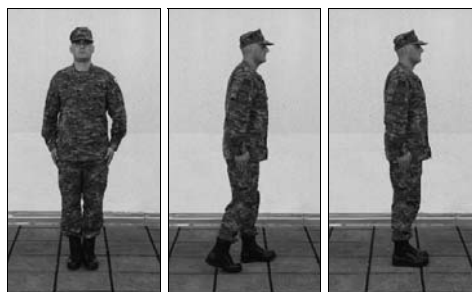
Za cijelo vrijeme ovoga okreta ostatak je tijela kao i u osnovnome stavu.

Slika 51. Okret u mjestu nadesno

Članak 52.

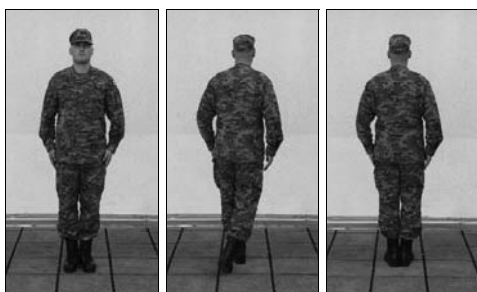
Okret u mjestu **nalijevo** (slika 52.) izvodi se na zapovijed: **Nali je – VO!** isto kao i okret **nadesno**, ali se vojna osoba okreće na peti lijeve noge i prstima desne noge ulijevo, a težina se tijela prenosi na lijevu nogu.

Slika 52. Okret u mjestu nalijevo

Članak 53.

Okret u mjestu **čelom nazad** (slika 53.) izvodi se na zapovijed: **Čelom na – ZAD!** isto kao i okret **nalijevo**, ali se vojna osoba okreće za 180 stupnjeva ulijevo.

Slika 53. Okret u mjestu čelom nazad

Članak 54.

Okret u kretanju izvršava se na zapovijed: **Na – de – SNO! Na – lije – VO! i Čelom na – ZAD!** Prvi korak nakon okretanja potrebno je naglasiti.

Prvi razdjel zapovijedi za okret nadesno u kretanju »**Na – de – SNO**« izdaje se pod desnom nogom.

Okret **nadesno** izvodi se u dva razdjela:

Prvi razdjel – na izvršni dio zapovijedi pod desnom nogom iskorači se još jedan polukorak lijevom nogom.

Drugi razdjel – okrene se hitro na prstima obiju nogu, a zatim se lijevom nogom nastavi kretanje u zapovjedenom smjeru.

Članak 55.

Prvi razdjel zapovijedi za okret nalijevo u kretanju »**Na – lije – VO**« izdaje se pod lijevom nogom.

Okret **nalijevo** izvodi se u dva razdjela:

Prvi razdjel – na izvršni dio zapovijedi pod lijevom nogom iskorači se još jedan polukorak desnom nogom.

Drugi razdjel – okrene se hitro na prstima obiju nogu, a zatim se desnom nogom nastavi kretanje u zapovjedenom smjeru.

Članak 56.

Prvi razdjel zapovijedi za okret čelom nazad u kretanju »**Čelom – na – ZAD**« izdaje se pod lijevom nogom.

Okret čelom nazad izvodi se u tri razdjela:

Prvi razdjel – na izvršni dio zapovijedi pod lijevom nogom iskorači se polukorak desnom nogom s osloncem na prednji dio stopala.

Drugi razdjel – okrene se hitro na prstima obiju nogu i nakon okreta se težina prenosi na lijevu nogu.

Treći razdjel – iskorači se desnom nogom i nastavi kretanje.

Pri okretu se ruke prislone uz tijelo.

Okret u kretanju **trčecim korakom** izvodi se na istu zapovijed i na isti način kao i u kretanju **korakom**, s tim da se nakon okreta nastavi **trčecim korakom**.

II. POZDRAVLJANJE I PRILAŽENJE ČASNIKU I DOČASNIKU

1. POZDRAVLJANJE

Članak 57.

Vojne osobe pozdravljaju osnovnim stavom, rukom ili okretom glave. Svako iskazivanje počasti ili pozdrav mora se izvoditi brzo i oštro, s čvrsto uspravljenim tijelom. Osoba koja se pozdravlja ili joj se iskazuje počast, dužna je uljudno odzdraviti.

Članak 58.

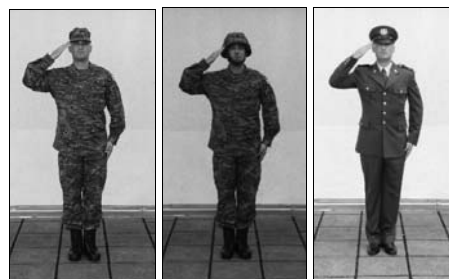
Kada nosi kapu bez oboda ili kada je bez kape u zatvorenoj prostoriji (Slika 54.), vojna osoba pozdravlja rukom tako da odrješito podigne desnu ruku na način da se vrh prstiju kreće uz tijelo u visinu desne sljepoočnice, dodirujući je srednjim prstom. Ruka je savijena u laktu, podlaktica desne ruke čini ravnu crtu s dlanom i prstima. Dlan je lagano okrenut prema licu tako da se ne vidi njegova unutrašnjost niti palac. Lijeva je ruka kao i u osnovnome stavu.

Slika 54. Pozdravljanje rukom kada vojna osoba nosi kapu bez oboda ili kada je bez kape

Članak 59.

Kada vojna osoba nosi kapu s obodom ili kacigu (Slika 55.), vojna osoba pozdravlja rukom tako da odrješito podigne desnu ruku na način da se vrh prstiju kreće uz tijelo u visinu desne sljepoočnice, dodirujući srednjim prstom obod kape ili kacige. Ruka je savijena u laktu, podlaktica desne ruke čini ravnu crtu s dlanom i prstima. Dlan je lagano okrenut prema licu tako da se ne vidi njegova unutrašnjost niti palac. Lijeva je ruka kao i u osnovnome stavu.

Slika 55. Pozdravljanje rukom kada vojna osoba nosi kapu s obodom ili kacigu

Članak 60.

Pri iskazivanju počasti himni Republike Hrvatske, kada su u stroju, vojne osobe pozdravljaju **osnovnim stavom**, a osoba na čelu stroja pozdravlja rukom. Izvan stroja vojne osobe pozdravljaju rukom, a u zatvorenom prostoru počast himni iskazuju **osnovnim stavom**.

Članak 61.

Kada je vojna osoba na otvorenome i stoji na mjestu, a treba pozdraviti starijega koji prolazi, pozdravlja rukom kako je opisano u člancima 57., 58. i 59. ovoga Pravilnika, a pozdrav traje do prolaska starijega. Ako su vojnoj osobi ruke zauzete, pozdravlja samo okretom glave i malim naklonom.

Kada je više mladih u skupini te svi ne vide približavanje starijega, jedna od osoba iz skupine, koja uoči približavanje starijega, na udaljenosti tri do pet koraka izgovara: »POZOR« na što se svi u skupini okreću u smjeru u kojem gleda osoba koja je izdala zapovijed i pozdravljaju.

Kada vojna osoba ima teret u desnoj ruci, a lijeva je slobodna, prije pozdrava prebacuje ga u lijevu.

Članak 62.

Kada vojna osoba prolazi pokraj starijega, pozdravlja kako je opisano u člancima 57., 58. i 59. ovoga Pravilnika, samo što tri do četiri koraka prije susreta okreće glavu prema njemu, a nakon što stariji prođe jedan do dva koraka, okreće je u smjeru kretanja.

Vojna osoba koja stigne starijega, pozdravlja ga na propisane načine u trenutku kada se izravna s njime, okretom glave prema njemu i nastavlja kretanje.

Članak 63.

Vojna osoba u vozilu pozdravlja rukom sjedeći. Kada upravlja vozilom, ne pozdravlja.

Članak 64.

Vojna osoba s oružjem **o desno rame, k nozi ili na prsa** pozdravlja samo okretom glave i pogledom. Ako pozdravlja s mjesta, zauzima prije **osnovni stav**.

Vojna osoba s oružjem **na leđa i na nožice** pozdravlja starije rukom, kako je opisano u člancima 57., 58. i 59. ovoga Pravilnika

Vojne osobe **ne pozdravljaju** se u restoranima i drugim prostorima za podjelu i konzumaciju hrane, kantinama, borbenim i drugim vojnim vozilima, u građanskim prijevoznim sredstvima, u sanitarnim čvorovima te u područjima zabrane pozdravljanja.

2. PRILAŽENJE MLAĐE VOJNE OSOBE STARIJOJ VOJNOJ OSOBI

Članak 65.

Mlađa vojna osoba prilazi starijoj vojnoj osobi **običnim korakom**, osim kada daje prijavak. Pet do šest koraka od starije osobe zauzima čvršće držanje gledajući je ravno u oči, prilazi joj dva do tri koraka, zaustavlja se, zauzima osnovni stav, pozdravlja i obraća se:

– ako je pozvana: **Izvolite, gospodine/gospodo (čin osobe kojoj se obraća), (čin ime i prezime osobe koja se obraća), zvali ste me!**

– ako prilazi starijoj osobi, a da nije pozvana: **Gospodine/Gospodo (čin), (čin ime i prezime osobe koja se obraća), molim...** (ukratko obrazlaže zahtjev).

Nakon obraćanja starijoj osobi mlađa osoba ostaje u osnovnom stavu, a razgovor obavlja u stavu kako to odredi starija osoba.

Kada obavi razgovor, mlađa se osoba obraća starijoj riječima: **Gospodine/Gospodo (čin), dopustite da odem**, pozdravlja i nakon odzdrava odlazi.

Članak 66.

Vojna osoba prilazi časniku i dočasniku s oružjem **o desno rame**.

III. VJEŽBOVNI POSTUPCI DESETINE

1. POSTROJAVANJE, KRETANJE, OKRETI I POSTUPCI S ORUŽJEM

Članak 67.

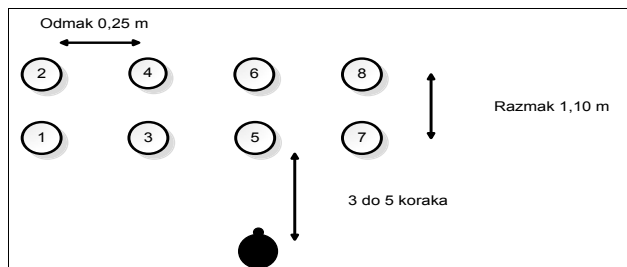
Zborni strojevi desetine su **dvovrsni stroj, jednovrsni stroj, kolona po jedan i kolona po dva**.

Članak 68.

Za postrojavanje desetine u dvovrsni stroj zapovjednik desetine zapovijeda: **Desetina, u dvije vrste ZBOR!**

Na tu se zapovijed vojne osobe brzo postrojavaju tako da usmjernik (srednji vojnik) stane tri do pet koraka ispred zapovjednika desetine, okrenut licem prema njemu. Vojna osoba iz druge vrste stane iza usmjernika prve vrste, a ostale vojne osobe u desetini postrojavaju se lijevo i desno od njih (Slika 56.).

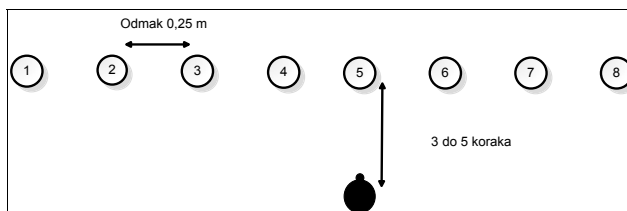
Raspored vojnika u desetini pri postrojavanju je stalan.

Slika 56. Desetina postrojena u dvije vrste

Za postrojavanje desetine u jednovrsni stroj zapovjednik desetine zapovijeda: **Desetina, u vrstu ZBOR!**

Na tu se zapovijed desetina postrojava kao u članku 68. stavak 2. ovoga Pravilnika, samo što vojne osobe iz druge vrste staju lijevo od parnjaka u prvoj vrsti (Slika 57.).

Slika 57. Desetina postrojena u vrstu

Članak 69.

Desetina (skupina) do pet vojnika uvijek se postrojava u **jednovrsni stroj**. Za postrojavanje desetine (skupine) u **jednovrsni stroj** zapovjednik desetine (skupine) zapovijeda: **Desetina, u vrstu ZBOR!**

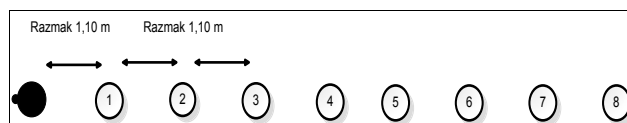
Na tu se zapovijed vojne osobe postrojavaju ispred zapovjednika.

U kretanju desetine (skupine) u koloni po jedan zapovjednik joj je na čelu.

Članak 70.

Za postrojavanje desetine **u kolonu po jedan** zapovjednik desetine zapovijeda: **Desetina, u kolonu po jedan ZBOR!**

Na tu se zapovijed desetina postrojava iza zapovjednika na udaljenosti 1,10 m (Slika 58.). Nakon zapovijedi zapovjednik desetine okreće se **čelom nazad** i prati postrojavanje.

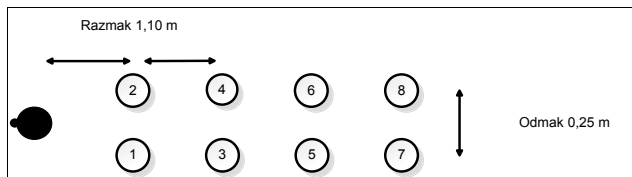

Slika 58. Desetina postrojena u kolonu

Članak 71.

Za postrojavanje desetine **u kolonu po dva** zapovjednik desetine zapovijeda: **Desetina, u kolonu po dva ZBOR!**

Na tu se zapovijed desetina postrojava iza zapovjednika na udaljenosti 1,10 m (Slika 59.). Nakon zapovijedi zapovjednik desetine okreće se **čelom nazad** i prati postrojavanje.

Slika 59. Desetina postrojena u kolonu po dva

Članak 72.

Za brže postrojavanje desetine zapovjednik desetine zapovijeda: **Desetina, u dvije vrste (u vrstu) trčecim korakom (trkom) ZBOR!** ili **Desetina, u kolonu po jedan (dva) trčecim korakom (trkom) ZBOR!**

Na te se zapovijedi desetina postrojava **trčecim korakom (trkom)**.

Članak 73.

Ravnanje desetine po čelu zapovjednik desetine zapovijeda: **Nadesno (nalijevo) ravnaj SE!**

Na tu zapovijed vojne osobe, osim krilnoga (krilnih) na označenoj strani, okreću brzo i istodobno glavu i pogled u zapovjedenom smjeru, zauzimaju propisani **odmak** podizanjem dlana lijeve ruke u visinu opasača i ravnaju se tako da im ramena budu u jednoj crti te da svaki vidi prsa četvrtoga vojnika računajući sebe prvim.

Zapovjednik desetine, ako treba, odlazi tri koraka u produženju krila, okreće se **čelom nazad** i provjerava ravnanje prve, a zatim druge vrste. Ako ravnanje treba popraviti, daje znak rukom na koju se stranu treba poravnati. Vodoravno ispružena ruka označuje krilo ravnjanja, malo više podignuta označuje sredinu, a još više podignuta znak je suprotnomu krilu.

Kada dovrši ravnanje desetine, zapovjednik, ako je na krilu, staje pred sredinu stroja i zapovijeda: **Po – ZOR!**

Na tu zapovijed vojne osobe brzo i istodobno okreću glavu ravno i zauzimaju **osnovni stav**.

Članak 74.

Ravnanje desetine po dubini zapovjednik desetine zapovijeda: **U ZATILJAK!**

Na tu se zapovijed vojne osobe prve vrste poravnavaju po čelu i zauzimaju **odmak**, ostali odmah stanu u zatiljak te zauzmu propisani **razmak** pružajući lijevu ruku ispred sebe tako da vrhovima prstiju dotiču lijevo rame osobe ispred. Zapovjednik desetine, ako treba, odlazi pet koraka ispred čelnih, okreće se **čelom nazad**, popravljajući ravnanje rukom ili glasom dok u jednome redu ne vidi samo vojnu osobu po kojoj ravna.

Zapovjednik zapovijeda: **Po – ZOR!**, a vojne osobe istodobno zauzimaju osnovni stav.

Članak 75.

Iz stroja se izlazi: iz prve vrste najkraćim putem, iz druge vrste vojna osoba izlazi iskorakom unatrag, obilazi lijevo ili desno krilo stroja, ovisno o tome koje mu je bliže. Pri povratku u stroj vojna osoba prve vrste poravna pete prema ostalima, okreće se **čelom nazad** i zauzima stav kao i ostale u stroju; vojna osoba druge vrste vraća se na svoje mjesto obilazeći bliže krilo.

Prolazak između osobe koja zapovijeda strojem i stroja zabranjen je.

Članak 76.

Desetina izvodi okret i postupke s oružjem na zapovijedi za pojedinca, samo što vojne osobe u stroju postupke izvode istodobno.

Ravnanje desetine po čelu s oružjem zapovjednik desetine zapovijeda: **Nadesno (nalijevo) ravnaj SE!**

Na tu zapovijed vojne osobe, osim krilnoga (krilnih) na označenoj strani, okreću brzo i istodobno glavu i pogled u zapovjedenom smjeru, zauzimaju propisani **odmak** i ravnaju se podizanjem dlana lijeve ruke u visinu opasača – remena, ovisno u kojem smjeru lijevo ili desno se vrši ravnanje, tako da im ramena budu u jednoj crti te da svaki vidi prsa četvrtoga vojnika, računajući sebe prvim.

Pri uzimanju oružja **o desno rame i k nozi** vojne osobe s puškostrojnicama izvode postupke istodobno s vojnicima s puškama.

Članak 77.

Kretanje desetine naprijed **korakom, trčecim korakom** ili **trkom** zapovjednik desetine zapovijeda: **Desetina, korakom stu – PAJ!** ili **Desetina, trčecim kora – KOM (TRKOM)!**

Članak 78.

Na te zapovijedi desetina istodobno kreće kako je propisano i za pojedinca. Srednja se vojna osoba (usmjernik) kreće određenim smjerom, ostali se ravnaju prema njemu.

Članak 79.

Za zaustavljanje desetine zapovjednik desetine zapovijeda: **Desetina, STOJ!**

Na tu se zapovijed desetina zaustavlja na način kako je opisano i za pojedinca.

Članak 80.

Kada nije prilagođeno za stavljanje na kup, a tlo je suho i prikladno, oružje se odlaže na zemlju. Ako je desetina postrojena u dvije vrste, zapovjednik desetine zapovijeda: **Prva vrsta, dva koraka na – PRIJED!**

Za odlaganje oružja zapovjednik desetine zapovijeda: **Oružje ODLOŽI!**

Na tu zapovijed svi vojnici istodobno odlažu oružje kako je propisano člankom 32. ovoga Pravilnika.

Članak 81.

Za uzimanje odloženoga oružja zapovjednik desetine zapovijeda: **Kod oružja ZBOR!**

Na tu se zapovijed desetina postrojava pokraj oružja tako da prsti desne noge budu uz dno kundaka (uz donji dio kućišta kod pušaka s preklopnim kundakom).

Zapovjednik desetine zatim zapovijeda: **Oružje UZMI!**

Na tu zapovijed sve vojne osobe istodobno uzimaju oružje kako je propisano člankom 33.

Ako je desetina postrojena u dvije vrste, zapovjednik desetine zapovijeda: **Druga vrsta, dva koraka na – PRIJED!**

2. POZDRAVLJANJE

Članak 82.

Desetina pozdravlja u mjestu i kretanju.

Članak 83.

Za pozdrav u mjestu desetina se uvijek postrojava u **dvovrsni stroj**, osim desetina koje imaju do pet vojnika.

Za pozdrav, ovisno o tome s koje strane dolazi osoba koja se pozdravlja, zapovjednik desetine zapovijeda: **Pozdrav nade – SNO! Pozdrav nalije – VO!** ili **Po – ZDRAV!** kada se osoba približi postrojenoj desetini 15 do 20 koraka.

Vojnici hitro i istodobno okreću glave u zapovjedenju stranu prateći pozdravljanu osobu okretom glave i pogledom.

Ako je na čelu stroja i ne predaje prijavak, zapovjednik zapovijeda: **Pozdrav nade – SNO!** ili **Po – ZDRAV!** i pozdravlja rukom.

Članak 84.

Pozdravljena osoba pozdravlja desetinu: **Gospodo vojnici i dočasnici (časnici), pozdrav DOMOVINI!**

Vojnici jednoglasno odzdravljaju: **POZDRAV!**

Nakon toga zapovjednik desetine zapovijeda: **Po – ZOR!**

Članak 85.

Za pozdrav u kretanju, kada se desetina približi pozdravljanoj osobi na deset koraka, zapovjednik desetine zapovijeda, ovisno o tome s koje je strane osoba koja se pozdravlja: **Pozdrav nade – SNO!** ili **Pozdrav nalije – VO!**

Na tu zapovijed, ako se desetina kreće **običnim korakom**, vojne osobe prelaze u **vježbovni korak** i istodobno okreću glave s pogledom upravljenim prema pozdravljanoj osobi, osim čelnoga koji je na označenoj strani. Zapovjednik desetine pozdravlja kao pojedinac i kreće se **vježbovnim korakom**.

Kada vojne osobe na začelju stroja prođu pozdravljanu osobu dva do tri koraka, zapovjednik desetine zapovijeda: **Po – ZOR!**

Na tu zapovijed vojne osobe okreću glavu u smjeru kretanja i nastavljaju kretanje onim korakom kojim su se kretale prije pozdrava.

Ako je zapovjednik desetine pozdravljao rukom, prije zapovijedi: **Po – ZOR!** zauzima **osnovni stav**.

Članak 86.

Za otpust desetini zapovjednik desetine zapovijeda: **OTPUST!**, a u kretanju: **Ot – PUST!**

Na tu zapovijed vojne osobe pozdravljaju osnovnim stavom, zapovjednik desetine odzdravlja.

3. PRESTROJAVANJE U MJESTU

Članak 87.

Za prestrojavanje iz dvovrsnoga stroja u kolonu po dva i iz jednovrsnoga stroja u kolonu po jedan zapovjednik desetine zapovijeda: **Nade – SNO!**

Na tu se zapovijed desetina okreće, a zapovjednik desetine zatim zapovijeda: **U ZATILJAK!**

Na tu zapovijed vojne osobe zauzimaju propisani razmak i odmak. Za prestrojavanje desetine iz kolone po dva (kolone po jedan) u dvovrsni (jednovrsni) stroj zapovjednik desetine zapovijeda: **Nalije – VO!**

Na tu se zapovijed desetina okreće, zatim zapovjednik desetine zapovijeda: **Nadesno (nalijevo) ravnaj SE!**

Na tu se zapovijed vojne osobe ravnaju i zauzimaju propisani odmak i razmak.

Članak 88.

Za prestrojavanje iz dvovrsnoga stroja u jednovrsni zapovjednik desetine zapovijeda: **U vrstu prestroji SE!**

Na tu zapovijed usmjernik (srednji vojnik) ostaje na mjestu, ostale se vojne osobe prve vrste razmiču brzo desno i lijevo na jedan korak odmak, a vojnici druge vrste iskoračuju naprijed lijevo od vojnika kojima su bili u zatiljku.

Članak 89.

Prije izdavanja zapovijedi za prestrojavanje iz jednovrsnog stroja u dvovrsni stroj zapovjednik desetine zapovijeda: Na parove razbroji SE!

Na tu zapovijed prvi desnokrilni izgovara: **PRVI!**, sljedeći: **DRUGI!**, sljedeći: **PRVI!**, sljedeći: **DRUGI!**, i tako redom dok se cijela desetina ne razbroji.

Za prestrojavanje iz jednovrsnoga u dvovrsni stroj zapovjednik desetine zapovijeda: **U dvije vrste prestroji SE!**

Na tu zapovijed vojne osobe druge vrste stanu iza svojih parnjaka, zatim se brzo primiču prema usmjerniku (koji stoji na mjestu) na propisani odmak.

Za prestrojavanje iz kolone po dva u kolonu po jedan zapovjednik desetine zapovijeda: **U kolonu po jedan prestroji SE!**

Na tu zapovijed vojne osobe lijevoga reda ostaju na mjestu. Vojne osobe desnoga reda rade dijagonalno korak lijevom nogom unatrag i dolaze u zatiljak onima kojima su do tada stajali s njihove desne strane.

Prije izdavanja zapovijedi za prestrojavanje iz kolone po jedan u kolonu po dva zapovjednik desetine zapovijeda: **Na parove razbroji SE!**

Na tu zapovijed prvi čelni izgovara: **PRVI!**, sljedeći: **DRUGI!**, sljedeći: **PRVI!**, sljedeći: **DRUGI!**, i tako redom dok se cijela desetina ne razbroji.

Za prestrojavanje iz kolone po jedan u kolonu po dva zapovjednik desetine zapovijeda: **U kolonu po dva prestroji SE!**

Na tu zapovijed vojne osobe lijevoga reda (**PRVI**) ostaju na mjestu. Vojne osobe desnoga reda (**DRUGI**) rade dijagonalno korak desnom nogom naprijed i staju pokraj osobe kojoj su do tada bili u zatiljku, s njihove desne strane.

Članak 90.

Odmak vojnika u jednovrsnome ili u dvovrsnome stroju zapovjednik desetine zapovijeda: **Od sredine odmakni SE! Nalijevo (nadesno) odmakni SE!** ili **Od sredine (nalijevo, nadesno) na koraka odmakni SE!**

Na tu zapovijed usmjernik ostaje na mjestu, ostali se brzo odmiču lijevo i desno od njega.

Ako zapovijedu nije određen odmak, vojne se osobe odmiču na jedan korak.

Nakon odmicanja vojne se osobe poravnavaju prema srednjoj ili krilnoj vojnoj osobi i zauzimaju osnovni stav.

Članak 91.

Primak vojnih osoba u jednovrsnome ili u dvovrsnome stroju zapovjednik desetine zapovijeda: **Sredini primakni SE!** ili **Nadesno (nalijevo) primakni SE!**

Na tu se zapovijed sve vojne osobe hitro primiču, osim one prema kojoj se ostale primiču.

Ako je odmak (primak) veći od jednoga koraka, vojne osobe se okreću u stranu odmicanja (primicanja) i kreću na određeni odmak,

a ako je na jedan korak, odmiču se (primiču) bočnim iskorakom bez okreta.

4. PRESTROJAVANJE U KRETANJU

Članak 92.

Za prestrojavanje iz dvovrsnoga (jednovrsnoga) stroja u kolonu po dva (jedan) u bočnu stranu zapovjednik desetine zapovijeda: **Na – de – SNO!**

Na tu se zapovijed desetina okreće **nadesno**, čelni nastavlja kretanje punim korakom, a ostali skraćenim dok ne postignu određen razmak. Desni se red primiče lijevomu na odmak od 0,25 m.

Prvi razdjel zapovijedi za okret nadesno u kretanju »Na – de – SNO« izdaje se pod desnom nogom.

Nakon okreta usmjernik ide ravno, ostale se vojne osobe primiču na propisani odmak i poravnavaju bez posebne zapovijedi.

Članak 93.

Za prestrojavanje desetine iz kolone po dva (jedan) u dvovrsni (jednovrsni) stroj zapovjednik desetine zapovijeda: **Na – lije – VO!**

Na tu se zapovijed desetina okreće **nalijevo**.

Prvi razdjel zapovijedi za okret nalijevo u kretanju »Na – lije – VO« izdaje se pod lijevom nogom.

Nakon okreta usmjernik ide ravno, ostale se vojne osobe primiču na propisani odmak i poravnavaju bez posebne zapovijedi.

Članak 94.

Za prestrojavanje iz kolone po dva u kolonu po jedan zapovjednik desetine zapovijeda: **U kolonu po jedan prestroji SE!**

Na tu zapovijed čelna vojna osoba lijevoga reda nastavlja kretanje, a ostale skraćuju korak. Vojne osobe desnoga reda dolaze u zatiljak onima s kojima su bili poravnani pa svaka, čim dobije prostor, nastavlja kretanje korakom.

Članak 95.

Za prestrojavanje iz kolone po jedan u kolonu po dva zapovjednik desetine zapovijeda: **U kolonu po dva prestroji SE!**

Na tu zapovijed čelna vojna osoba skraćuje korak, vojne osobe desnoga reda idu udesno i čine kolonu po dva, zatim zapovjednik desetine zapovijeda: **Punim kora – KOM!**

Na tu zapovijed desetina prelazi u kretanje korakom.

5. ZAHODENJE

Članak 96.

Desetina zahodi s mjesta i u kretanju.

Za zahodjenje s mjesta zapovjednik desetine zapovijeda: **Desnim (lijevim) KRILOM!**

Ako je desetina u dvovrsnome (jednovrsnome) stroju, krilni označene strane kreće korakom i zahodi, a krilni suprotnoga krila (oko kojega se zahodi) kreće kraćim korakom u luku polumjera tri koraka. Ostali u stroju prilagođuju kretanje tako da se poravnaju s krilom koje zahodi.

Kada je desetina u koloni, čelni zahode po luku polumjera jedan korak.

Kada je izvedeno zahodjenje koliko treba, zapovjednik zaustavlja desetinu ili zapovijeda: **RAVNO!**

Na tu zapovijed sve vojne osobe nastavljaju kretanje punim korakom ili se zaustavljaju.

IV. VJEŽBOVNI POSTUPCI VODA

1. POSTROJAVANJE

Članak 97.

Zborni su strojevi voda **dvovrsni stroj, jednovrsni stroj, kolona po jedan, kolona po dva, kolona po tri** (ako ima tri desetine) i **kolona po četiri**.

Članak 98.

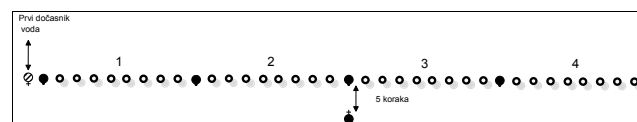
Za postrojavanje u dvovrsni (jednovrsni) stroj zapovjednik voda zapovijeda: **Vod, u dvije vrste (vrstu) ZBOR!**

Na tu se zapovijed vod postrojava ispred zapovjednika na razmaku od pet koraka. Zapovjednik treće desetine (ili druge ako vod ima tri desetine) stane pet koraka ispred zapovjednika voda, ostale se desetine postrojavaju prema rednome broju.

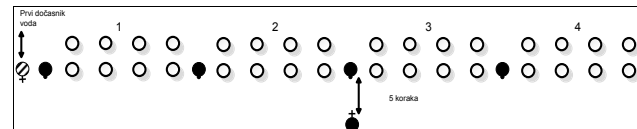
Zapovjednici su na desnome krilu svojih desetina (slike 60. i 61.). Prvi dočasnik voda postrojava se na desnom krilu voda.

Članak 99.

Za postrojavanje u kolonu po jedan (dva, tri, četiri) zapovjednik voda zapovijeda: **Vod, u kolonu po jedan (dva, tri, četiri) ZBOR!**

Slika 60. Pješački vod u jednovrsnome stroju

Slika 61. Pješački vod u dvovrsnome stroju

Na zapovijed za postrojavanje u kolonu po jedan zapovjednik prve desetine stane dva koraka iza zapovjednika voda, a iza njega se postrojava prva desetina u kolonu po jedan. Ostale se desetine postrojavaju jedna iza druge u kolonu po jedan.

Zapovjednik voda kreće se lijevo od sredine kolone na odmaku od pet koraka ili na čelu na razmaku od dva koraka. Na zapovijed za postrojavanje u kolonu po četiri (tri) prvi dočasnik voda stane dva koraka iza zapovjednika voda, zapovjednici desetina postrojavaju se iza njega dva koraka jedan pokraj drugoga (zapovjednik prve desetine na desnu stranu), a njihove se desetine postrojavaju u kolonu po jedan iza njih.

2. PRESTROJAVANJE

Članak 100.

Vod se iz dvovrsnoga stroja u jednovrsni i obratno postrojava po istim zapovijedima i na isti način kao i desetina.

Članak 101.

Vod se iz dvovrsnoga (jednovrsnoga) stroja u kolonu po dva (jedan) i obratno postrojava okretom **nadesno** i **nalijevo**. Zapovjednici desetina nakon okreta **nadesno** (u dvovrsnome stroju) iskorače pola koraka udesno. Pri okretu **nalijevo**, iz kolone po dva u dvovrsni stroj, iskorače pola koraka naprijed lijevo.

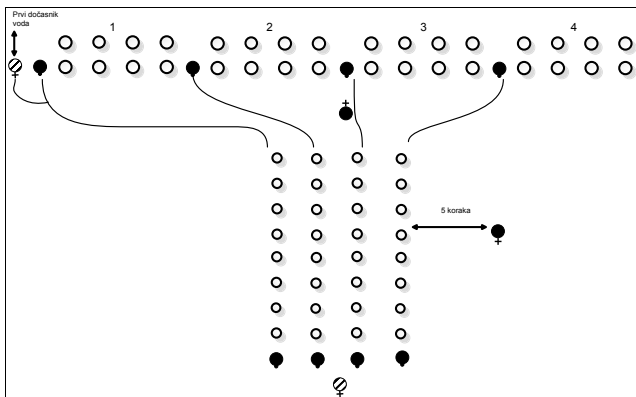
Članak 102.

Vod se iz kolone po dva u kolonu po jedan i obratno prestrojava po zapovijedima i na način kao i desetina.

Članak 103.

Za prestrojavanje iz dvovrsnoga (jednovrsnoga) stroja s mjesta u kolonu po četiri (tri) u istome smjeru zapovjednik voda zapovijeda: **Vod, u kolonu po četiri (tri) na – PRIJED!**

Na tu zapovijed zapovjednici desetina istodobno kreću naprijed, a desetine se prestrojavaju u kolonu po jedan. Zapovjednik treće (druge) desetine ide ravno, ostali mu zapovjednici desetina prilaze u kosome kretanju. Vojne osobe idu za svojim zapovjednikom (Slika 62.).

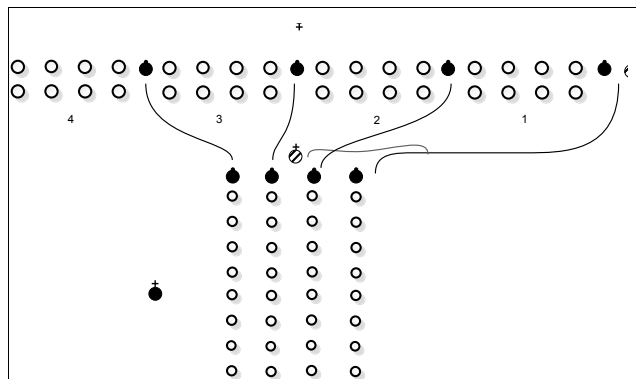
Slika 62. Prestrojavanje voda iz dvovrsnoga stroja u kolonu po četiri u istome smjeru

Članak 104.

Za prestrojavanje iz kolone po četiri (tri) u dvovrsni stroj u istome smjeru zapovjednik voda zapovijeda: **Vod, u dvije vrste na – PRIJED!**, a u kretanju: **U dvije vrste prestroji SE!**

Zapovjednik treće (druge) desetine iskorači (nastavi kretanje) deset koraka i zaustavi se, ostali se zapovjednici desetina u kosome kretanju razmiču za širinu desetine i kada dođu u crtu s njim, zaustavljaju se.

Vojne osobe u desetinama kreću se za svojim zapovjednicima, a kada se zapovjednici zaustave, prestrojavaju se lijevo od njih u dvovrsni stroj (Slika 63.).

Slika 63. Prestrojavanje voda iz dvovrsnoga stroja u kolonu po četiri u istome smjeru

Za prestrojavanje iz kolone po jedan u kolonu po četiri (tri) s mjesta zapovjednik voda zapovijeda: **Vod, u kolonu po četiri (tri) na – PRIJED!**

Prva desetina ostaje na mjestu, ostale se kreću ulijevo i nakon dolaska u crtu prve desetine zaustavljaju se.

Članak 105.

Za prestrojavanje iz kolone po jedan u kolonu po četiri (tri) u kretanju zapovjednik voda zapovijeda: **U kolonu po četiri (tri) prestroji SE!**

Prva desetina skraćuje korak, ostale dolaze slijeva u njezinu visinu, a zapovjednik zapovijeda: **Punim kora – KOM!**

Vod nastavlja kretanje **punim korakom**.

Članak 106.

Za prestrojavanje iz kolone po četiri (tri) u kolonu po jedan s mjesta zapovjednik voda zapovijeda: **Vod, u kolonu po jedan na – PRIJED!**

Prva se desetina kreće naprijed, ostale, kada dobiju prostor, u kosome kretanju dolaze iza nje.

Članak 107.

Za prestrojavanje iz kolone po četiri (tri) u kolonu po jedan u kretanju zapovjednik voda zapovijeda: **U kolonu po jedan prestroji SE!**

Prva desetina nastavlja kretanje, ostale skraćuju korak i kada dobiju prostor, nastavljaju kretanje korakom za prvom.

Članak 108.

Za prestrojavanje iz kolone po dva u kolonu po četiri (tri) s mjesta zapovjednik voda zapovijeda: **Vod, u kolonu po četiri (tri) na – PRIJED!**

Prva se desetina kreće naprijed i u kretanju se prestrojava u kolonu po jedan. Nakon što se prva desetina prestroji, prvi se dočasnici i desetina zaustavljaju. Ostale se desetine kreću ulijevo od prve desetine, nakon prestrojavanja, kada dođu u crtu prve desetine, zaustavljaju se.

Članak 109.

Za prestrojavanje iz kolone po dva u kolonu po četiri (tri) u kretanju zapovjednik voda zapovijeda: **U kolonu po četiri (tri) prestroji SE!**

Prva desetina skraćuje korak i prestrojava se u kolonu po jedan, ostale desetine kreću ulijevo, prestrojavaju se u kolonu po jedan i dolaze u visinu prve. Na zapovijed zapovjednika voda: **Punim kora – KOM!** desetine istodobno nastavljaju kretanje.

Članak 110.

Za prestrojavanje voda iz kolone po četiri (tri) u kolonu po dva u kretanju zapovjednik voda zapovijeda: **U kolonu po dva prestroji SE!**

Prva desetina nastavlja kretanje i prestrojava se u kolonu po dva, ostale skraćuju korak i čim dobiju prostor, prestrojavaju se u kolonu po dva i u kosome kretanju dolaze iza prve.

Članak 111.

Postrojavanje u kolonu dvojnih redova izvodi se postrojavanjem u dvovrsni stroj po veličini. Zapovjednik voda zapovijeda: **Razbroji SE!**

Na tu zapovijed desnokrnlji prve vrste izgovara: **PRVI!**, sljedeći: **DRUGI!** i tako redom dok se cijeli vod ne razbroji. Vojne osobe u

drugoj vrsti imaju iste redne brojeve kao i odgovarajuće osobe prve vrste u istome redu. Prvi se razbrojeni zovu neparni, a drugi parni. Nakon razbrojavanja zapovjednik voda zapovijeda: **U dvojne redove nade – SNO!** Na tu se zapovijed vod okreće nadesno, zatim oni koji su razbrojeni kao drugi, iskorače desnom nogom korak udesno i naprijed i tako stanu desno pokraj neparnih.

Članak 112.

Za postrojavanje voda iz kolone dvojnih redova u dvovrsni stroj zapovjednik voda zapovijeda: **Nalijevo u ČELO!**

Na tu se zapovijed vod okreće nalijevo, zatim parni iskorače lijevom nogom korak ulijevo i naprijed, kada se poravnaju s neparnima, stanu između njih.

Članak 113.

Ostale vježbovne postupke vod izvodi prema zapovijedima i na način kako je propisano za desetinu.

Kada vod pozdravlja u kretanju, u koloni po četiri (tri), svi krilni (ovisno o tome na koju se stranu vod pozdravlja) gledaju ravno, zapovjednik voda i dočasnici izvan stroja pozdravljaju rukom (ako nisu naoružani).

V. VJEŽBOVNI POSTUPCI SATNIJE/BITNICE

1. POSTROJAVANJE I POZDRAVLJANJE

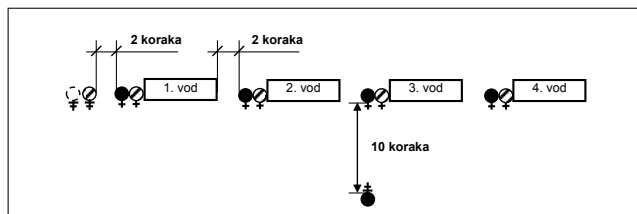
Članak 114.

Zborni strojevi satnije su **dvovrsni stroj, crta vodnih kolona, kolona po četiri** (tri – kada pješački vodovi imaju po tri desetine) i **kolona po dva**.

Članak 115.

Za postrojavanje u dvovrsni stroj zapovjednik satnije zapovijeda: **Satnija, u dvovrsni stroj ZBOR!**

Na tu se zapovijed satnija postrojava ispred zapovjednika na razmaku od deset koraka. Zapovjednik trećega voda stane deset koraka ispred zapovjednika satnije, vodovi se postrojavaju prema rednim brojevima u crtu trećega voda na odmaku dva koraka. Vojne osobe iz sastava satnije koje nisu u sastavima vodova, postrojavaju se na desnom krilu satnije (Slika 64.).

Slika 64. Satnija postrojena u dvovrsni stroj

Članak 116.

Za postrojavanje u crtu vodnih kolona zapovjednik satnije zapovijeda: **Satnija, u crtu vodnih kolona ZBOR!**

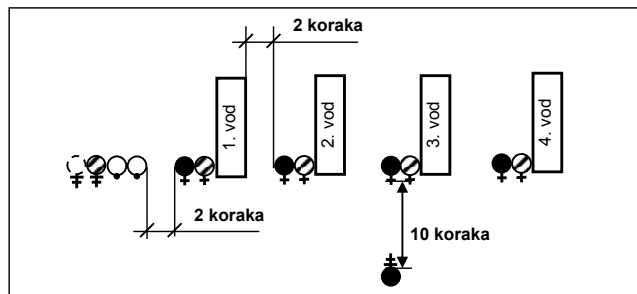
Na tu se zapovijed satnija postrojava ispred zapovjednika na razmaku od deset koraka.

Zapovjednik trećega voda stane deset koraka ispred zapovjednika satnije, vodovi se postrojavaju prema rednim brojevima u crtu trećeg voda na odmaku dva koraka.

Vodovi se postrojavaju u kolonu po četiri.

Zapovjednici i prvi dočasnici vodova s desne su strane svojih vodova poravnani s prvom vrstom.

Prvi dočasnik satnije postrojava se na desnom krilu satnije (Slika 65.).

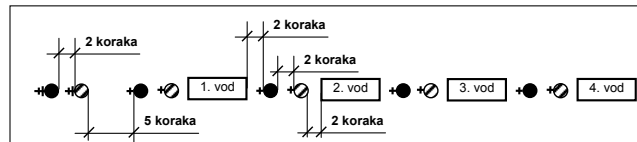
Slika 65. Satnija postrojena u crtu vodnih kolona

Članak 117.

Za postrojavanje u kolonu po četiri (tri, dva) zapovjednik satnije zapovijeda: **Satnija, u kolonu po četiri (tri, dva) ZBOR!**

Na tu zapovijed zapovjednik prvoga voda stane pet koraka iza prvog dočasnika satnije koji je dva koraka iza zapovjednika satnije. Iza zapovjednika prvoga voda na razmaku od dva koraka staje prvi dočasnik, a na dva koraka iza njega postrojava se njegov vod.

Ostali se vodovi postrojavaju iza prvoga na isti način (Slika 66.).

Slika 66. Satnija postrojena u kolonu po četiri

Članak 118.

Ravnanje satnije po čelu u dvovrsnome stroju udesno izvodi zapovjednik prvoga voda, a ulijevo zapovjednik trećega ili četvrtoga voda.

Ravnanje po dubini u **crti vodnih kolona** izvode zapovjednici vodova, a u kolonama zapovjednik satnije.

Članak 119.

Satnija se postrojava prema zapovijedima i na način kako je propisano za vod. Pri kretanju u **dvovrsnome stroju** i u **crti vodnih kolona** zapovjednik satnije određuje usmjerni vod; ako ga nije odredio, onda je to treći vod.

Članak 120.

Satnija u mjestu pozdravlja iz **dvovrsnoga stroja** i **crte vodnih kolona**.

Zapovjednik satnije stane deset koraka ispred sredine satnije i kada osoba koja se pozdravlja pride na 25 do 30 koraka, zapovijeda: **Pozdrav nade – SNO! ili Po – ZDRAV!**

Zapovjednici vodova i prvi dočasnici pozdravljaju rukom (ako nisu naoružani kratkim strojcima ili puškama).

Zapovjednik satnije prilazi vježbovnim korakom pozdravljanoj osobi, zaustavlja se na udaljenosti tri do četiri koraka i daje prijavak. Nakon prijavka tijekom pregleda stroja prati je korak poludesno i korak iza. Pozdravljena osoba pozdravlja i zastavu ako je zastava u sastavu stroja. Kada pozdravljena osoba pozdravi stroj, zapovjednik satnije zapovijeda: **Po – ZOR!**

U kretanju, kada je u koloni po dva, satnija pozdravlja tako da vojne osobe okreću glavu u zapovjedenju stranu. Zapovjednik satnije, zapovjednici vodova i prvi dočasnici pozdravljaju rukom (ako su bez puške i kratke strojnice). Kada se satnija kreće u koloni po četiri (tri), kolona na stranu koje se pozdravlja, gleda ravno, ostali okreću glave u zapovjedenju stranu prateći pozdravljaju osobu glavom i pogledom.

Kada satnija prođe pozdravljaju osobu, zapovjednik satnije zapovijeda: **Po – ZOR!**

Na tu zapovijed svi okreću glave u smjeru kretanja.

Kada je satnija u kretanju, pozdravlja vježbovnim korakom. Prije pristupa pozdravljanoj osobi 20 do 30 koraka zapovjednik satnije zapovijeda: **Vježbovnim kora – KOM!**, a zatim: **Pozdrav nade – SNO (nalije – VO)!**

Kada satnija prođe pozdravljaju osobu deset koraka, zapovjednik satnije zapovijeda: **Po – ZOR!**, a zatim: **Običnim kora – KOM!**

2. PRESTROJAVANJE

Članak 121.

Za prestrojavanje iz dvovrsnoga stroja u kolonu po dva u mjestu zapovjednik satnije zapovijeda: **Nade – SNO!**

Članak 122.

Satnija se iz dvovrsnoga poretka prestrojava u kolonu dvojnih redova i obratno prema zapovijedima i na način kako je propisano za vod.

Prije toga se satnija postroji po veličini i podijeli na vodove. Zapovjednici vodova su na desnome krilu svojih vodova, a između vodova nema odmak.

Razbira se istodobno u svim vodovima.

Članak 123.

Za prestrojavanje iz kolone po četiri (tri) u kolonu po dva (jedan) u kretanju zapovjednik satnije zapovijeda: **Satnija, u kolonu po dva (jedan) prestroji SE!**

Na tu se zapovijed vodovi istodobno prestrojavaju u kolonu po dva (jedan) kako je propisano za vod.

Članak 124.

Za prestrojavanje iz kolone po dva (jedan) u kolonu po četiri (tri) u kretanju zapovjednik satnije zapovijeda: **Satnija, u kolonu po četiri (tri) prestroji SE!**

Na tu zapovijed zapovjednik prvoga voda skraćuje korak i svi se vodovi istodobno prestrojavaju u kolonu po četiri (tri). Kada se prestrojavanje završi, zapovjednik satnije zapovijeda: **Punim kora – KOM!**

Na tu zapovijed svi vodovi nastavljaju kretanje korakom.

Članak 125.

Za prestrojavanje iz kolone po dva u kolonu po jedan u kretanju zapovjednik satnije zapovijeda: **Satnija, u kolonu po jedan prestroji SE!**

Na tu se zapovijed nastavlja kretanje korakom, a vodovi se prestrojavaju u kolonu po jedan.

Članak 126.

Za prestrojavanje iz kolone po jedan u kolonu po dva u kretanju zapovjednik satnije zapovijeda: **Satnija, u kolonu po dva prestroji SE!**

Na tu zapovijed zapovjednik prvoga voda skraćuje korak, ostali se ubrzanim korakom i u vodovima prestrojavaju u kolonu po dva. Kada se prestrojavanje završi, zapovjednik satnije zapovijeda: **Punim kora – KOM!** Na tu se zapovijed nastavlja kretanje korakom.

Članak 127.

Za prestrojavanje iz dvovrsnoga stroja u kolonu po četiri (tri) u istome smjeru kretanja zapovjednik satnije zapovijeda: **Satnija, u kolonu po četiri (tri) NAPRIJED!** ili **Satnija, u kolonu po četiri (tri), redosljed: prvi, drugi, treći vod, NAPRIJED!**

Na tu zapovijed zapovjednici vodova stanu ispred vodova i zapovijedaju: **U kolonu po četiri (tri) na – PRIJED!**

Na tu se zapovijed vodovi prestrojavaju u kolonu po četiri (tri). Prvi vod nastavlja kretanje ravno, ostali vodovi u kosome kretanju dolaze u zatiljak prvomu određenim redosljedom. Zapovjednici vodova su na čelu svojih vodova.

Članak 128.

Za prestrojavanje satnije iz kolone po četiri (tri) u dvovrsni stroj u istome smjeru kretanja zapovjednik satnije zapovijeda: **Satnija, u dvovrsni stroj, prestroji SE!**

Na tu zapovijed zapovjednik prvoga voda zapovijeda: **U dvije vrste prestroji SE!**

Prvi se vod prestrojava kako je propisano za pješački vod. Zapovjednici ostalih vodova zapovijedaju: **ZA MNOM!** i vode svoje vodove lijevo od prvoga. Kada dođu na propisani odmak, postupaju kao prvi vod i poravnaju se prema njemu.

Članak 129.

Za prestrojavanje iz crte vodnih kolona u kolonu po četiri (tri) u istome smjeru kretanja zapovjednik satnije zapovijeda: **Satnija, u kolonu po četiri (tri) NAPRIJED!**

Na tu zapovijed zapovjednik prvoga voda dolazi pred vod i zapovijeda: **Vod, na – PRIJED!**

Zapovjednici ostalih vodova izlaze pred vodove i kada dobiju prostor, zapovijedaju: **Vod, za mnom na – PRIJED!** i u kosome kretanju vode svoje vodove u zatiljak prvomu.

Članak 130.

Za prestrojavanje iz kolone po četiri (tri) u crtu vodnih kolona u istome smjeru kretanja zapovjednik satnije zapovijeda: **Satnija, u crtu vodnih kolona prestroji SE!**

Na tu zapovijed zapovjednik prvoga voda nastavlja kretanje još pet koraka naprijed, zaustavlja vod i stane mu na desno krilo; ostali zapovjednici vodova zapovijedaju: **ZA MNOM!** i vode svoje vodove u crtu prvoga voda, zaustave ih i poravnaju prema desnokrillnome. Zatim odlaze na desno krilo svojih vodova.

Članak 131.

Satnija zahodi u svim strojevima najviše za četvrtinu kružnice.

S mjesta zahodi na zapovijed zapovjednika satnije: **Satnija, desnim (lijevim) krilom NAPRIJED!**, a u kretanju: **Desnim (lijevim) KRILOM!**

Na tu zapovijed satnija zahodi kako je propisano za desetinu. Unutarnje se krilo kreće po luku polumjera pet koraka.

Članak 132.

Ostale vježbovne postupke satnija izvodi prema zapovijedima i na način kako je propisano za vod.

VI. VJEŽBOVNI POSTUPCI BOJNE

1. POSTROJAVANJE

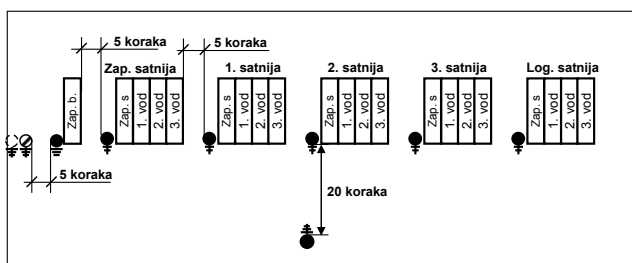
Članak 133.

Zborni strojevi bojne su **crta vodnih kolona**, **crta satnijskih kolona**, **dvovrсни stroj** i **kolona po četiri (tri)**.

Članak 134.

Za postrojavanje u **crtu vodnih kolona** zapovjednik bojne zapovijeda: **Bojna, u crtu vodnih kolona ZBOR!**

Na tu se zapovijed bojna postrojava ispred zapovjednika bojne (Slika 67.). Desno od prve satnije na odmaku od pet koraka postrojavaju se zapovjedništvo bojne. Lijevo od treće satnije postrojavaju se ostale postrojbe u crti vodnih kolona, a na lijevome krilu logistička postrojba.

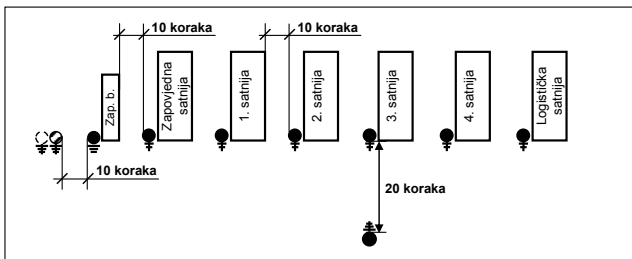

Slika 67. Bojna postrojena u crtu vodnih kolona

Članak 135.

Za postrojavanje u crtu satnijskih kolona zapovjednik bojne zapovijeda: **Bojna, u crtu satnijskih kolona ZBOR!**

Na tu se zapovijed bojna postrojava ispred zapovjednika bojne (Slika 68.). Satnije se postrojavaju u kolonu po četiri (tri) na odmaku od deset koraka. Zapovjednici satnija stoje s desne strane svojih satnija, poravnani s prvom vrstom. Prvi dočasnik bojne postrojava se na desnomo krilu bojne.

Slika 68. Bojna postrojena u crtu satnijskih kolona

Članak 136.

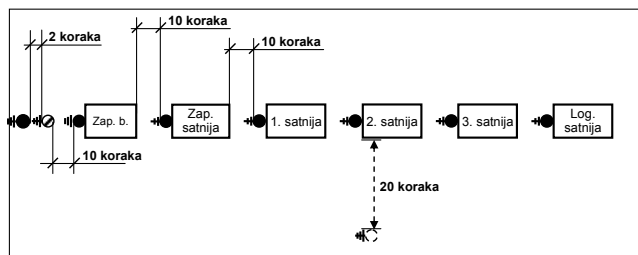
Za postrojavanje u dvovrсни stroj zapovjednik bojne zapovijeda: **Bojna, u dvovrсни stroj ZBOR!**

Na tu se zapovijed bojna postrojava ispred zapovjednika bojne. Satnije i ostale postrojbe postrojavaju se u dvovrсни stroj na odmaku od pet koraka.

Članak 137.

Za postrojavanje u kolonu po četiri (tri) zapovjednik bojne zapovijeda: **Bojna, u kolonu po četiri (tri) ZBOR!**

Na tu se zapovijed satnije (postrojbe) postrojavaju jedna iza druge u kolonu po četiri (tri) na razmaku od deset koraka. Razmak se računa od zadnjega reda jedne satnije (postrojbe) do zapovjednika sljedeće satnije (postrojbe) (Slika 69.).

Slika 69. Bojna postrojena u kolonu po četiri

2. PRESTROJAVANJE

Članak 138.

Za prestrojavanje iz crte vodnih i satnijskih kolona i dvovrsnoga stroja u kolonu po četiri (tri) zapovjednik zapovijeda: **Bojna, smjer....., u kolonu po četiri (tri) NAPRIJED!** ili **Bojna, smjer....., u kolonu po četiri (tri), redosljed: druga, treća, ... satnija, NAPRIJED!**

Na tu zapovijed zapovjednici satnija i drugih samostalnih postrojba izlaze deset koraka ispred svoje postrojbe i prema redosljedu postrojavanja ili prema zapovjedenom redosljedu, kada im se stvori prostor, zapovijedaju:

a) kada je bojna u crti vodnih kolona ili u dvovrsnome stroju: **Satnija, u kolonu po četiri (tri) NAPRIJED!**

Na tu se zapovijed satnija i druge samostalne postrojbe prestrojavaju u zapovjedeni kolonu kako je propisano za satniju, a postrojba veze i ostale postrojbe razine voda, kako je propisano za vod.

b) kada je bojna u crti satnijskih kolona: **Satnija, za mnom NAPRIJED!**

Na tu zapovijed satnije kreću za zapovjednicima satnija, zapovjednici ih vode na mjesto propisano za kolonu bojne ili na mjesto u koloni određeno zapovijeđu.

Zapovjedništvo bojne i postrojba veze kreću prvi ako se zapovijeđu drukčije ne naglasi.

Zapovjednik bojne kreće se pet koraka ispred zapovjedništva ili sa strane stroja odakle najbolje može **pratiti postupke postrojbe**.

Članak 139.

Za prestrojavanje iz kolone po četiri (tri) u crtu vodnih i satnijskih kolona ili u dvovrсни stroj u istome smjeru kretanja zapovjednik bojne zapovijeda (daje znak): **Bojna, u crtu vodnih (satnijskih) kolona! ili Bojna, u dvovrсни STROJ!**

a) Kada se prestrojava u crtu vodnih kolona, zapovjednik postrojbe veze ide pet koraka ravno i zaustavlja postrojbu. Ako je na čelu bila neka satnija, zapovjednik satnije zapovijeda: **Satnija, u crtu vodnih kolona prestroji SE!**

Na tu se zapovijed satnija prestrojava u crtu vodnih kolona kako je propisano za satniju.

Zapovjednici ostalih postrojbi zapovijedaju: **ZA MNOM!** i vode svoje postrojbe ulijevo, a kada dobiju propisani odmak, zapovijedaju: **Satnija, u crtu vodnih kolona prestroji SE!**

Na tu se zapovijed satnije prestrojavaju u crtu vodnih kolona kako je propisano za satniju, a zapovjednici čelnih vodova zaustavljaju svoje vodove tek kada dođu u sastav postrojbe koja se je kretala ispred. Kada se satnije (postrojbe) prestroje, zapovjednici odlaze na desno krilo.

b) Kada se prestrojava u crtu satnijskih kolona, zapovjednik čelne postrojbe ide pet koraka ravno i zaustavlja postrojbu. Zapovjed-

nici sljedećih postrojba zapovijedaju: **ZA MNOM!** i vode postrojbe ulijevo na propisani odmak. Kada dođu u sastav čelne postrojbe, zaustavljaju se i poravnavaju po čelu i dubini. Zatim odlaze na desno krilo.

c) Kada se prestrojava u dvovrsni stroj, čelna se postrojba prestrojava u dvovrsni stroj kako je propisano za satniju (za vod – kada je postrojba veže na čelu). Zapovjednici ostalih postrojba zapovijedaju: **ZA MNOM!** i vode postrojbe lijevo te kada dobiju propisani odmak, zapovijedaju: **Satnija, u dvovrsni stroj prestroji SE!**

Na tu se zapovijed satnije prestrojavaju kako je propisano za satniju, a zapovjednici čelnih vodova zaustavljaju vodove u sastavu postrojbe koja se je kretala naprijed. Zatim zapovjednici satnija poravnavaju satnije i odlaze na desno krilo.

Članak 140.

Za prestrojavanje iz dvovrsnoga poretka u kolonu po dva u mjestu zapovjednik bojne zapovijeda: **Nade – SNO!**

Članak 141.

Za prestrojavanje bojne iz dvovrsnoga poretka u kolonu po četiri (tri) u istome smjeru zapovjednik bojne zapovijeda: **Bojna, u kolonu po četiri (tri) NAPRIJED!**

Na tu zapovijed zapovjednici postrojba zapovijedaju i postrojbe se prestrojavaju kako je propisano za satniju.

Članak 142.

Za prestrojavanje iz dvovrsnoga stroja u kolonu dvojnih redova i obratno zapovjednik bojne zapovijeda: **Bojna, u dvojne redove nade – SNO! ili Bojna, nalijevo u ČELO!**

Na te zapovijedi zapovjednici satnija (samostalnih postrojbi) zapovijedaju i satnije (postrojbe) se prestrojavaju kako je propisano za satniju.

3. POZDRAVLJANJE

Članak 143.

Bojna u mjestu pozdravlja iz zbornih strojeva.

Zapovjednik bojne stane dvadeset koraka ispred sredine stroja i kada se pozdravljana osoba približi na pedeset koraka, zapovijeda: **Pozdrav nade – SNO! ili Po – ZDRAV!**

Zapovjednici satnija i vodova te dočasnici izvan stroja pozdravljaju rukom (ako nisu naoružani ručnom strojnicom ili puškom).

Nakon pozdrava zapovjednik bojne zapovijeda: **Po – ZOR!**

Članak 144.

Bojna u kretanju pozdravlja u koloni. Kada se približi pozdravljanoj osobi na dvadeset do trideset koraka, zapovjednik bojne zapovijeda: **Bojna, pozdrav nade – SNO (nalije – VO)!**

Zapovjednici satnija (samostalnih postrojba) zapovijedaju: **Vježbovnim kora – KOM!** a zatim: **Pozdrav nade – SNO (nalije – VO)!**

Zapovjednici satnija (samostalnih postrojba) zapovijedaju postupno: zapovjednik čelne satnije zapovijeda odmah, ostali u trenutku kada sredina satnije koja se kreće ispred, bude blizu osobe koja se pozdravlja. Kada čelna satnija (samostalna postrojba) prođe pokraj osobe koja se pozdravlja deset koraka, zapovjednik satnije zapovijeda: **Po – ZOR!**, a zatim: **Običnim kora – KOM!**

Ostali zapovjednici satnija (samostalnih postrojba) postupaju na isti način.

VII. OSTALE ODREDBE

1. DOČEK I ISPRAĆAJ

Članak 145.

Za doček i ispraćaj te svečanost postrojbe se u načelu postrojavaju u sljedeće vježbovne strojeve:

- vod – u dvovrsni stroj
- satnija – u dvovrsni poredak
- bojna – u dvovrsni poredak ili crtu vodnih kolona.

Na dočeku i ispraćaju na mjestima na kojima nema prostora za propisane strojeve, postrojbe se postrojavaju u vježbovne strojeve koji odgovaraju prostoru i drugim prilikama.

Postrojbe za doček i ispraćaj te svečanost pozdravljaju kako je propisano za postrojbe kada pozdravljaju u mjestu.

2. DONOŠENJE I VRAĆANJE ZASTAVA NA SVEČANOSTIMA

Članak 146.

Za donošenje i vraćanje zastave Republike Hrvatske određuje se zastavna skupina jačine desetine.

Za nositelja zastave Republike Hrvatske određuje se časnik čina poručnik-natporučnik, a za njegova dva pratitelja dočasnici čina skupnik-narednik.

Zastava Republike Hrvatske nosi se složena u trokut na objema rukama, koje su ispružene, a lakti su prislonjeni uz tijelo.

Nositelj zastave Republike Hrvatske i pratitelji postrojeni su u jednu vrstu. Desetina je postrojena u dvovrsnom stroju, tri koraka iza nositelja zastave Republike Hrvatske i pratitelja.

Zastavna skupina naoružana je osobnim naoružanjem, nosi kacige, a nositelj zastave naoružan je bočnim oružjem.

Članak 147.

Za donošenje i vraćanje zastave postrojbe određuje se zastavna skupina u sastavu: nositelj zastave postrojbe čina poručnik-natporučnik i dva pratitelja, dočasnici čina skupnik-narednik.

Zastavu postrojbe na koplju nosi nositelj zastave, držeći koplje objema rukama uz desni bok pod kutom od 45 stupnjeva.

Zastavna skupina postrojena je u jednu vrstu i nose kacige.

Nositelj zastave naoružan je bočnim oružjem, a pratitelji osobnim naoružanjem.

Članak 148.

Kada se zastava Republike Hrvatske i zastava postrojbe donose ili vraćaju istodobno, zastavne skupine se postrojavaju zajedno. Skupinom zapovijeda nositelj zastave Republike Hrvatske.

Članak 149.

Nakon donošenja zastave Republike Hrvatske pred stijeg nositelj zastave stane ispred stijega i ispruži ruke, pratitelji uhvate lijevi i desni gornji rub zastave i učvrste na uređaj za dizanje zastave, pridržavaju zastavu, a nositelj zastave je u osnovnome stavu diže na stijeg.

Kada se donji rub zastave podigne od tla, pratitelji istodobno čine korak natrag i pozdravljaju rukom. Nakon podizanja zastave na stijeg nositelj zastave iskorači korak natrag i pozdravlja rukom. Pri dizanju zastave postrojbe iskazuju počast osnovnim stavom (časnici i dočasnici izvan stroja pozdravljaju rukom), koji se zapovijeda u trenutku dizanja zastave, a završava se kada je zastava na vrhu stijega.

Ako se pri tome izvodi himna Republike Hrvatske, počast zastavi iskazuje se sve dok traje izvedba.

Članak 150.

Zastavna skupina nakon podizanja zastave Republike Hrvatske i završetka himne Republike Hrvatske okreće se **čelom nazad** i uzima stav **na mjestu odmor**.

Članak 151.

Zastava se spušta tako da se skupina okrene **čelom nazad**, nositelj zastave prilazi stijegu i spušta zastavu, a pratitelji pozdravljaju rukom. U trenutku kada se zastava spusti na dohvat ruku pratitelja, oni je slažu u četverokut i odvajaju od stijega. Nositelj zastave je preklapa i slaže na ruke tako da istom dužinom visi s obje strane. Nositelj zastave pri odnošenju zastave zapovijeda odlazak skupine prema odredbama za desetinu.

Članak 152.

Zastava postrojbe donosi se ispred postrojbe. Nositelj zastave spušta koplje do tla uz desnu nogu, pod kutom od 45 stupnjeva, a desnu ruku pomiče do težišta koplja. Zastava pri tome visi slobodno. Ako postrojba sa zastavom izlazi iz vojarne, skupina za donošenje i vraćanje zastave kreće se na čelu stroja. Zastava se nosi u skladu s člankom 136. ovoga Pravilnika, a kreće se prema zapovijedi časnika koji zapovijeda postrojbom.

Članak 153.

Zastavna skupina kreće se vježbovnim korakom.

VIII. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 154.

Sve specifične vježbovne radnje i postupci granskih, odnosno rodovskih postrojba definiraju se kroz standardne operativne postupke ili zapovijedi.

Članak 155.

Danom stupanja na snagu ovoga Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o vježbovnim postupcima u Oružanim snagama Republike Hrvatske (»Narodne novine« br. 91/09).

Članak 156.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 023-03/13-04/29

Urbroj: 512-01-13-4

Zagreb, 9. prosinca 2013.

Ministar

Ante Kotromanović, v. r.